VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL II. Nr. 6 IUNIE 1935

Țărăncuță din Drăguș-Făgăraș

Anul II Sibiu, Iunie 1935 Nr. 6

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN

POPASURI ESTIVALE

MĂNĂSTIRILE NOASTRE

In deosebi dela războiu încoace ni s'au înmulțit simțitor oaspeții. Unii — şi aceştia sunt cei mai mulți — vin să cunoască bogățiile pământului românesc, pentru a se înfrupta din ele, dacă e cu putință. Alții iau drumul spre România pentru a se desfăta în frumusețile firii, cu cari bunul Dumnezeu a înzestrat această țară; iar pe alții îi aduce la noi gândul de a cunoaşte sufletul românesc în multiplele lui manifestări şi înfăptuiri.

Aceştia din urmă ne sunt cei mai simpatici, fiindcă sunt oaspeții cei mai desinteresați.

De primit, îi primim pe toți cu tradiționala noastră ospitalitate. Care, slavă Domnului, este destul de largă. Ea trece uneori chiar marginile celor mai creştineşti datorii. Iar când se întâmplă — şi se întâmplă foarte des — ca aceşti musafiri să fie intelectuali de rasă, bunăoară oameni din breasla scriitoricească sau ştiințifică, ori din simandicoasa oaste a diplomaților sau a politicianilor mai fățoşi — ah, atunci îi omorîm deadreptul cu dineuri şi recepții, cu reprezentații şi serate de gală!

Pridvorul mănăstirii Horezu

De purtat însă, îi purtăm de obiceiu pe la aceleaşi icoane, pe cari, în alte ediții le pot vedea şi aiurea. Intinerariul este vecinic cam acelaş: Brăila—Galați—Delta—prima repriză, Constanța cu Marea — a doua, iar Valea Prahovei—Braşov—Sibiu —Sălişte — a treia.

Acum, e adevărat că aceste locuri nu-s urâte. Şi oamenii de prin ele sunt primitori şi ei. Numai cât România mai are şi alte locuri şi lucruri vrednice să fie arătate oaspeților străini. Are bunăoară mulțimea admirabilelor mănăstiri cu cari evlavia voevozilor şi boierilor noştri a împânzit pământul României. Ele sunt aşezate de obiceiu pe locuri ispititor de frumoase, adevărate guri de raiu. Şi reprezintă monumente arhitectonice şi picturale de-o rară valoare artistică. Ele adăpostesc apoi nenumărate comori de artă miniaturistă lucrate cu pasiunea, cu grija migăloasă şi cu răbdarea hrănită din nesecatul izvor al credinței ortodoxe.

Aceste comori să li se arete străinilor. Cel puțin celorce vin la noi cu alte gânduri decât acela de a încheia contracte negustoreşti, de a se oploşi pe lângă vre-o fabrică sau uzină, sau de a comanda trenuri de pământ roditor cu destinația — Palestina!

Intr'adevăr, oricât de scumpă ne-ar fi nouă Constanța, oricât de dragă Valea Prahovei şi oricât de simpatică idilica Sălişte, ele nu-s tot ce avem noi mai caracteristic. Impresia Cazinoului dela Constanța sau a însoritelor culmi dela Predeal o şterg la granița țării alte impresii similare. Câtă vreme impresia comorilor artistice şi a atmosferei sfintelor noastre lăcaşuri, rămâne.

Şi-apoi, oricât ne-am fandosi noi, suntem încă o țară de sate şi mănăstiri. Dece să mințim pe străini, ascunzându-le ce-avem noi mai caracteristic şi mai frumos?

Dar, în definitiv, înainte de a arăta altora aceste sfinte lăcaşuri, se cuvine să le cunoaştem noi înşine. Că-s ale noastre. Ele au zămislit primele începuturi de cultură românească, ele au întărit credința înaintaşilor noştri şi ele i-au mângâiat în vremi de răstrişte.

Cititorule, vara-i aici. Ştiu că te ispiteşte gândul drumeției. Dacă vreai să cunoşti trecutul nostru în ce are el mai reprezentativ, dacă vreai să-ți desfătezi ochii privind monumente de cea mai autentică valoare artistică şi să-ți scalzi sufletul în atmosferă de linişte şi de taină odihnitoare, rupe-ți câteva zile de răgaz şi pentru a cerceta mănăsti-

rile cari împodobesc văile, colinele și munții pământului românesc de dincolo de Carpați. Sunt sigur că zilele petrecute într'o asemenea călătorie îți vor fi de mare folos duhovnicesc. Ele te vor smulge pentru câteva clipe din zdroaba vieții, îți vor spori credința în Dumnezeu și dragostea de neam și te vor lega mai strâns cu inima de pământul țării întregite, pe care-l străjuește grija bunului Părinte ceresc și vitejia ostașului român.

NICOLAE COLAN

FLORI CREȘTINE

NOAPTEA, ÎN CÂMPIE...

Când am plecat din satul acela ca să mă întorc în oraș, se însera. Eram cu câțiva prieteni — și aveam cu noi un aparat de „Radio", cu ajutorul căruia prinsesem din văzduhuri melodii și le dăruisem sătenilor, la șezătoarea lor duminecală.

Priveam apusul — și căutam să prind treptata cădere a zilei în înoptare.

Departe, în ape biblice, soarele se scufundase. In urma lui isbucnise o imensă prăfuire de aur roșcat... Mă cuprinse teama nemărginirilor... Ce sunt eu în această imensitate?!...

Ca un hoț, noaptea veni, lăsându-și peste lume mantiile ei de întunerec.

Și, deodată, cupola cerului străluci majestoasă deasupra noastră, copleșindu-ne cu misterul spațiilor fără capăt...

Auziam monotonul sbucium al mașinei noastre — și stăteam cufundați în tăcerile în care răsbeau ecouri din cine știe ce depărtată vreme...

Noaptea se așezase stăpână... Farurile mașinei deschideau înainte două pârtii calde de lumină, care se înfingeau semețe în pieptul întunerecului din fața noastră.

Deodată mașina își curmă glasul înfundat, și peste puțin se opri.

Simțeam, fără să ne dăm seama, că în corpul ei se ivise un rău.

Oprirăm.

Șoferul ieși din mașină, desfăcu carapacea motorului, privi ajutându-se de-o mică lanternă — și tăcu.

— „Ce este?"

Omul răspunse:

— „Accident la motor..."

— „Și vom sta mult?"

— „Nu știu..."

Ne posomorârăm — dar peste puțin zisei:

„Să scoatem aparatul de „Radio" și să cercetăm văzduhul..."

Făcurăm așa. Lăsarăm pe șofer să-și doftorească motorul, iar noi merserăm la câțiva zeci de pași, așezarăm aparatul jos, făcurăm legătura cu un stâlp de telegraf și ispitirăm cântările aeriene. La început, oarecum supărat, aparatul prinse șuerături ascuțite, scrâșnituri aspre, vaere înalte și grohăeli sgrunțoroase.

Dar pe urmă, se făcu o liniște profundă... Deasupra, cerul înstelat, în jur câmpia tainică — iar noi strânși în jurul unei ciudate cutii...

Pe nesimțite se ivi un val fierbinte de melodie îngerească — dar, sprențară, dispăru ca un fâlfâit sonor de aripă...

Clocotind, ca o apă care vine, isbucni pe urmă, o învolburare orhestrală, ca o fanfară de lumină care preamărește un triumf... Dar trecu și ea...

A treia oară, un glas clar și dulce, rosti simplu: „Milano-Roma"... după care o orchestră formidabilă atacă o uvertură superbă...

Prin întunerec ne uitarăm unul la altul — și nimic altă nu puturăm face, decât să suspinăm din adâncul plămânilor...

Stăturăm pe talazul șoselei — și ascultarăm...

Atâta de clară și de aievea venea „simfonia" spre noi, că tot așa ar fi fost dacă ar fi venit dela zece pași...

Și venea dela... Milano...

Cugetând acestea, fui cuprins de-un fior. Mă ridicai în picioare — și, spăimântat ușor, privii în jurul meu. Nu cumva e o înșelare? Cum? Ascultăm simfonia pe care ne-o trimite Milano dela mii de chilometri? Da, așa era: ne aflăm în câmpia inundată de apele întunerecului — și ascultăm Milano...

Atunci, cu sufletul fremătat de admirație și de smerenie, am pășit, singur, în sânul cald al câmpiei — și unind mâinele, le-am ridicat la cer, grăind:

— „Doamne! Mare ești Tu — și necuprinse sunt minunile Tale!... Iartă-mă, Doamne, — și mă clădește pentru totdeauna în Tine"!...

Și pe când lacrimile îmi udau obrajii, „simfonia milaneză" în câmpia înoptată părea un imn de slăvire adus Dumnezeului atotputernic...

IDEAL...

Pe dreapta noastră era un șir neîntrerupt de plopi, care se pierdea în zare, iar pe stânga se întindea verde și fugătoare, fâneața

încă mică, stropită peste tot cu roșul înflăcărat al macului.

Ne plimbam singuratici — eu și un prieten al meu...

Cât de consolătoare sunt aceste plimbări, când sufletul acesta sbuciumat al nostru nu-și găsește potolirea!... Te simți aproape de Domnul — și huetul aspru al vieții se astâmpără, iertându-te... Uiți și treci cu vederea... Ghiara prezentului te slăbește din strânsoare... Ființa respiră, înlăcrimată, aducându-și aminte de demult, poate chiar înainte de a fi fost, când Dumnezeu sălășluia mai puternic în duhuri... O nostaglie după divinul alungat din existență...

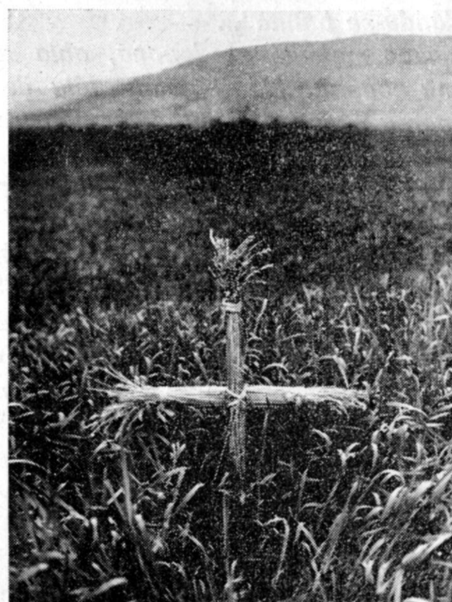
Ascultam vorbele prietenului meu, ca și cum ele ar fi venit pe-o undă nevăzută, de sus, din înălțimi...

Ii spusesem întâmplări din viața mea, ridicând plângere împotriva nerecunoștinței umane. Ziceam:

— „Eu am iubit când am făcut aceasta — și oamenii mi-au întors-o cu răutate... Și nu atât pentru nerecunoștință mă plâng, ci fiindcă în ea eu vedeam că acela nu mă mai iubește... O, prietene, ce lucru greu e să vezi că un om nu te iubește!... *Noi, care am fost făcuți să ne iubim...“*

Și prietenul, fără grabă și fără întristare, îmi răspunse:

— „Da, așa este... Ne-iubirea este ceva ciudat, este un cancer care s'a așezat peste sufletul omenesc și cearcă să-l cuprindă, intrând biruitor în el... E ceva străin, *nepotrivit cu esența divină a sufletului omenesc... De aceea, dragul meu, când nerecunoștința, această formă a neiubirei, se abate asupra noastră, numai o singură cale este ca s'o înfrângem, s'o gonim: s'o facem, măcar, inofensivă“...*

Cruce'n holdă

Fecioara Maria cu Isus — Grottaferrata, Italia

Prietenul tăcu, privind zidul masiv al plopilor, care alerga impetuos spre poalele dealului din depărtare. Surâse, ca unei vedenii... Așteptam să reia vorba.

Zise:

— „Un singur leac — și un unic Stăpân. Noi, dragul meu, singuri, cu numai puterea noastră, nimic nu vom putea face... Vedem doar... Ci cancerul mai repede cuprinde întinderile sufletești... Ne sbatem în durerea zădarnică a părerilor de rău că iubirei îi este întoarsă neiubirea, nerecunoștința... Și ce facem? Plângem sau ne dăm și noi ne-iubirei“...

Oprindu-se puțin — prietenul reluă cu o vioiciune plină de lumină:

— „Nu, nu, iubite al meu... Rătăcim în zădărnicie sau în moarte... Nu!... Ci ne-iubirei numai Iubirea *i-o putem împotrivi, biruitori... Pe cel nerecunoscător, să-l iubim — și el iarăși să fie nerecunoscător și noi iar să-l iubim — și așa necontenit... Nerecunoștința așteaptă neiubirea, ca să-și justifice existența. Iar dacă ea află iubire acolo unde era sigură mai dinainte că va găsi ne-iubire, rămâne uluită, — o orbește lumina — și astfel își pierde tăria... O, dragul meu, am trăit clipe de nespusă lumină, când, biruindu-mă mai întâi pe mine, am putut*

vedea cum nerecunoştinţa îngenunche în faţa iubirei, dându-se bătută“...

O suavă melodie se legăna, abia auzită, în preajma noastră. Ne simţeam atâta de bine, în înţelegerea nespusă a sufletelor noastre...

Prietenul sfârşi:

— „Iar toată această jertfă liber primită, pusă la picioarele Singurului Stăpân, să facă El ceeace nu putem face noi... Nu putem noi, ci pentru El dacă le facem toate acestea, isbânda este mai dinainte sigură... Jertfa noastră n'are sens altfel... Pentru ce-o facem? Pentru cine o facem? Şi cine ne-a dat puterea s'o facem?“...

Prietenul tăcu, dând slab din cap...

Apoi şopti, în adorare:

— „Tu, Doamne Isuse, — şi Ţie, Doamne Isuse Hristoase!“...

Pe urmă, am mers în tăcere, pe lângă zidul foşnitor al plopilor...

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

CLIPE DIN RĂPUNEREA LUI BUTEANU

FUNIE ŞI CUNUNĂ

I.

23 Maiu 1849.

În revărsarea zorilor.

Iosaşul de pe Crişul alb cu tot seninul cerului său limpede, cu toată podoaba sa de flori cu dulci miresme îmbătătoare şi cu toată comoara sa de belşug ca cel de raiu — părea un colţ de iad afurisit.

Toată casa vuia de răcnetele honvezilor beţi şi toată uliţa se cutremura de trăznetele puştilor ucigătoare, iar crâşma din mijlocul satului se schimbase'n casă de nebuni. Urla ca un tigru maiorul Hatvani, cel bătut şi fugărit de Iancu — de bucuria c'a scăpat cu viaţă'n oase din ghiarele Moţilor. Şi cei trei ofiţeri mai tineri din jurul lui nu se lăsau mai pe jos.

— Beţi feciori să bubuie, că-i ziua mântuirii noastre! Beţi, c'au rămas departe'n urmă lăncerii Iancului şi Buciumanele cu bolovanii şi popa Balint şi popa Vlăduţ şi popa Groza şi popa Gomboş cu hoardele lor! Beţi, că ni se deschide'n faţă şesul Aradului şi pusta Ungariei şi chiar de s'or mai ţinea de călcâiul nostru nelegiuiţii, pe-aici nu ne mai prind nici cu căpăii! răcnea ca un turbat maiorul.

II

Crâşma avea o pivniţă scundă. La gura ei străjuiau doi honvezi cu glăji în mâni. În încăperea ei liniştită zăcea un tinăr ferecat în lanţuri. Trupul lui era pietros, ca stânca. Obrajii lui roşii ca zorile. Ochii lui ageri ca ai vulturului. În singurătatea lui jalnică îşi depăna firul gândurilor:

...Nici poveste de scăpare... La strâmtori s'ar fi putut... Acum e târziu... Târziu... M'or duce până' la Dobriţin... M'or dăscăli în chip şi formă să fiu al doilea Dragoş... Dar mai repede se va clinti soarele din drumul lui de pe cer, decât Buteanu din calea datoriei româneşti, căci sfântă-i datoria asta!...

Mi-or făgădui, poate, raiul bunătăţilor pământeşti, să-mi schimbe inima de luptător în una de trădător... Dar, nu-i cu putinţă! O, nu! Niciodată! Mai bine moarte, decât o viaţă pângărită cu fărădelegea lui Iuda!...

...Neam, iubire de neam, mândrie de neam, de sufletul, de vredniciile lui, ce alese, ce maiestoase şi ce înălţătoare sunteţi voi! Şi, tu slujire, şi tu jertfire pentru neam, ce mari şi minunate sunteţi voi în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor adevăraţi!... N'aş schimba aceste lanţuri cu sceptrul unui rege trădător!...

O, iubire de neam şi jertfă pentru neam, vă cunosc şi-mi sunteţi dragi din frăgezimea copilăriei mele!... Isgonitu-m'au din şcoala ungurească, pentru voi, pe când nu-mi mijise încă musteaţa... Datu-m'au afară din slujba ţării, pentru voi şi aşezatu-m'au în răcoarea temniţei, pe când purtam bărbişoară de june... Şi, la uneltirile mamei mele vitrege, o unguroaică încăpăţinată, m'a alungat şi tatăl meu dela vatra părintească, făcându-mă, pentru voi, ca pe-un vameş şi străin!..

N'am însă nimic în lume mai bun, mai sfânt şi mai curat, decât pe voi!... Pe voi!... Mai bine moarte cu voi, decât viaţă făr' de voi!...

III

Gălăgia din crâşma satului amuţi ca la poruncă. Feţele celor veseli păliră ca feţele morţilor. Păharele spumoase căzură din mânile tremurânde. Hatvani îşi pipăia braţul cel rupt în căderea lui de pe cal, cu prilejul fugii sale ruşinoase şi bâlbăia cuvinte neînţelese.

De ce?

Un ofiţer ieşi în uşe să se răcorească în suflul proaspăt al zorilor primăvăratice. Măgurile răsăritului împenate cu flamurile roşii ale crepării de ziuă, îi robiră sufletul aprins de focul vinului. În amintirea lui se deşteptară toate primejdiile cari îl încolăciră prin strâmtorile dela poalele lor şi se'nfioră în toate măruntaiele lui. Par'că vedea şi-acum pe Moţi trântindu-şi cujmele şi sumanele la pământ şi năvălind la luptă ca la nuntă

Ioan Buteanu

Par'c'auzea şi-acum vijelia chiotelor răsboinice şi tunetele stâncilor prăvălite. Îl cuprinse groaza şi tremurarea şi'n clipa aceea de adâncă înfiorare răsări în faţa crâşmei un preot voinic însoţit de doi români vânjoşi. Cât îi zări ofiţerul se şi repezi în crâşmă, zăvorând îndată uşa.

— Ce-i, băiete, ce-i? îl întrebă mirat maiorul.

— Ne-au încunjurat iar popii!... Vai de noi!... Vin acum să ne prindă! îi răspunse galben şi tremurând ca varga ofiţerul tinerel. Şi spaima lui se icui în inima tuturora, până' aflară că preotul vine într'o solie paşnică şi s'apropie cu rugăminte smerită.

— Eu, preotul din Iosaş şi ăşti doi oameni, juzii din Iosaş şi Iosăşel, Vă rugăm, în numele poporului, să ne cruţaţi de prădăciune. Căsile ne sunt pângărite, avutul nostru prădat şi viaţa în primejdie...

— Tacă-ţi gura păcătoasă, popă netrebnic. Mai îndrăzneşti şi-aici, în pragul Ungariei, a-mi arunca în faţă noroaiele ocărilor? Legaţi-i pe loc, feciori, şi-i pogorîţi în pivniţă, la pace şi linişte! Şi umpleţi apoi din nou păharele!, porunci maiorul înviat din groază ca din mormânt.

IV

Buteanu asculta cu scârbă sgomotul păharelor şi chiotele honvezilor tulburaţi de beutură şi se miră mult în ungherul lui de temniţă, când îi nimeriră soţii cei noi. Se cunoşteau bine. Buteanu era doar prefectul legiunii însărcinate cu paza şi apărarea Zărandului.

— O, ce întorsătură ciudată a vremii! In loc să mă primiţi voi, tu părinte şi juzilor, cu flori şi cântece, pela căsile voastre, iată că vă primesc eu, în pivniţa asta scundă, între luciri de baionete şi între zuruiturile lanţurilor!

— O, Buteanule, bunule, strânge-ne mâna, cum ştii tu, să credem că nu-i vis hâdos, ci adevărul limpede.

— Nu-i vis, fraţii mei, dar e clipă ce va trece în istorie!

— O, Buteanule, spune-ne cum ai ajuns tu aici?

— Povestea ar fi lungă, dragii mei, dar v'o spun pe scurt. Cu împuternicirea lui Kossuth, deputatul Dragoş ne-a poftit pe toţi prefecţii de legiuni la sfat de pace în inima Abrudului. In vremea sfatului încetară armele. Şi-aveam cuvânt de cinste că ele nu s'or ridica până după sfârşitul sfătuirii.

— Dela cine? întrebă preotul.

— Dela Kossuth, în numele său şi'n numele neamului unguresc. Şi-aveam apoi şi dela maiorul ce răcneşte acum ca un nebun de-asupra noastră. Aveam şi cuvântul lui de om şi de ofiţer maghiar.

— Unde era sfătuirea?

— In biserica unitară.

— Când?

— Era o Duminecă frumoasă dela începutul lunei Maiu. Azi, la ceasurile unsprezece, s'or împlini tocmai două săptămâni şi trei zile de-atunci.

— Şi cum vi s'a potrivit sfaturile?

— Ca focul cu apa! Eu i-am spus-o verde lui Dragoş, că noi vrem să scăpăm din obezile robiei! Pentru asta trăim şi murim!

— Bine-ai spus-o, Butene! întări cu apăs unul din juzi.

— El umbla cu linguşirea şi amăgirea şi vorba goală, ca să ne înşele să depunem armele şi să ne facă ungurii slugi mai departe.

— Nelegiuitul!

— Ne împotrivirăm toţi, dar mai ales fratele Iancu, bravul Craiu al Munţilor! Părea proroc, nu numai prefect de tabără!

— O, ţine-ni-l Doamne cu bine!

— Dar chiar în vremea când s'aprinse mai straşnic duhul nostru, ne vesti o strajă că Hatvani s'apropie cu oastea lui de hotarul Abrudului. A

Biserica din Ţebea în anii revoluţiei

doua strajă tot așa. Ba chiar și-o fetiță din neamul vrășmașilor ne făcu luători aminte de primejdie.

— Și voi?

— Cei mai mulți se repeziră pe la gazde și, își mântuiră viața în fuga roibilor iuți de picior.

— Iar tu?

— Eu și prefectul Dobra și ajutorul Vițianu-Racoviță și tribunul Molnar, mai încrezători în prețul cinstei unguerești, n'am fugit. Am stăruit pe drumul sfatului de pace, pân' ne-au împresurat honvezii.

— Dar ei unde sunt?

— Vițianu-Racoviță a șters-o într'o noapte de păcură. A fost mai norocos. Și nu știu să-i fi dat de urmă.

— Iar Dobra?

— Sărmanul prefect Dobra, cel cu cap de lumină și cu inimă de pâne caldă, a pățit-o mai rău... Îl pușcară ungurii când trebui să părăsească Abrudul, că erau stropșiți de armele lui Iancu... Sărmanul prefect!... Un mucenic al cinstei românești...

— Apoi Molnar?

— Tot soartea prefectului o avu și tribunul. Pe el îl împușcă Hatvani încă după înfrângerea dela Roșia...

— Și tu?

— Eu? Am fost cruțat până azi. Cu ce gând, nu știu. Poate vor să mă înfățișeze înaintea lui Kossuth, care-i pornit rău împotriva mea, pe urma uneltirilor lui Dragoș...

— Cum te-au adus pân' aici?

— Legat de-un tun. Și m'așezară acum la ăst adăpost, să-și facă nemernicii tămbălăul de bucuria scăpării din gura morții... Pe urmă?... Ne-om porni din nou la drum... Pe drumul suferințelor fără nume... Dar pe-al trădării niciodată!...

V

În crâșma cu larma mare pășiră câțiva honvezi amețiți. Unul din ei prinse vorbă:

— Domnule maior, avem o rugare.

— Anume?

— Noi, ăștia, suntem toți abrudeni.

— Și?

— Noi mult am pătimit până acum din pricina Românilor, și mai ales a Buteanului.

— Pătimește acum el, iar voi vă veseliți.

— Am vrea să pătimească mai cumplit!

— Spune, cum?

— Cu moarte pentru moarte! Atâția abrudeni s'au prăpădit din vina lui!... Atâția frați de sânge!... Pentru el a fost sfășiat de viu și prietenul nostru, bunul deputat: Dragoș!... Pentru el zace acum, săracul, gol-goluț, zvârlit ca un hoit urgisit, pe-o grămadă de gunoiu din marginea orașului!... Pentru el!...

— E cam greu, feciori.

— De ce?

— Are cuvântul nostru de ocrotire.

— Cuvântul maghiar stă pentru cei vrednici, iar nu pentru ucigași și tăciunari!... Chiar și acum pune la cale o nouă răzvrătire colea în pivniță, cu popa și cu juzii de aici!...

— Adevărat?

— L-am auzit eu cu urechile mele când am fost de strajă.

— Și eu! Și eu! adauseră ceialalți.

— Așa?... Adecă și-aici râmă sobolul?... Voiu pune capăt îndrăznelii lui!

— Și, are bani grei la el! Ce bine ne-ar prinde tuturora!...

— Vă fac pe plac!

— O, cum s'ar legăna de mândru, cu funia la grumazi, înodată de salca aceea din marginea Crișului și valurile sprintene cum i-ar mai cânta prohodul — sfârși unul dintre ei.

VI

Două străji târâră pe Buteanu înaintea lui Hatvani.

— Ascultă, noi maghiarii am făcut mult pentru binele și fericirea voastră: V'am dat libertate!

— Furcile cu trupuri putrezite în ele, cum ne spune și azi povestea libertății voastre! îi răspunse Buteanu.

— V'am făgăduit egalitate!

— Și v'ați grăbit să ne-o și dați, în... cimitir!...

— Și v'am îmbiat chiar și frăție!

— O, da!... De-aceea ne-ați pârjolit satele și bisericile!

— Și câte alte daruri!

— Ce daruri?... Pe de-o parte fățărnicii, iar de alta sălbătăcii!... Cum veți putea sta odată cu ele în fața istoriei?...

— Îndrăzneala îți pierde capul!

— Nu mă tem!

— Cum nu te temi?

— Am *salvus conductus!*

— Il aveai în vremea încercărilor de păciuire!

— Și am cuvântul nației maghiare!

— Il aveai atunci când o stimai și nu acum când o insulți!

— Ori îl mai am ori nu-l mai am, tot nu mă tem! Am stat destul în fața morții prin bătăliile mele biruitoare!

— Ori te temi, ori nu te temi, tot vei da azi ochi cu moartea!

— Da?

— Așa!

— Mor liniștit!

G. Chirovici: In tinda bisericii

— De ce aşa de liniştit?

— Căci ea e răsbunată şi va mai fi răsbunată!

— Cum?

— Au răsbunat-o cele două biruinţi româneşti dela Abrud, asupra ta şi-or mai răsbuna-o şi alte biruinţi ale fraţilor mei buni!...

Hatvani îi întoarse apoi spatele prefectului viteaz şi porunci străjerilor cu glasul răguşit de chef:

— Duceţi-l la salca aceea de lângă ţărmul Crişului!... Legaţi funia de o creangă!... Şi fiţi apoi în aşteptare!...

— Porniră îndată.

— Asta-i plata răsvrătirii! strigă în urma lui maiorul Hatvani.

— Ce dulce-i moartea pentru fericirea neamului! îi răspunse în graiu de mucenic, Buteanu.

VII

Hatvani îşi strânse 'n jurul său ofiţerii şi le grăi împiedecat:

— Băieţi, trebuie să sfârşim cu sălbaticul ăsta! Care-i pune ştreangu'n gât?...

— Eu, nu pot, că-s căpitan şi nu mă lasă cuvântul dat, zise unul.

— Eu încă nu pot călca în picioare onoarea marelui Kossuth, spuse al doilea.

— Eu tot aşa, căci Buteanu nu-i judecat şi suntem în toiu de chef, adause al treilea.

— Nu puteţi?... Ce pui de curci!... Nu-i mirare c'am mâncat bătaie cu astfel de papă lapte!... Dar, nu face nimic! Am iscodit eu alt mijloc, mai iscusit! L-oi spânzura prin popa lui şi juzii lui!... Şi va fi amarul şi mai greu!...

Să-i văd îndată aici!...

In clipă cei trei rumâni stăteau ca brazii în faţa maiorului şi el le grăi:

— De vreaţi, puteţi fi liberi în clipa asta!

— Cum să nu vrem, că ne-aşteaptă doar poporul cu veste bună — îi răspunse preotul.

— Veniţi dar după mine.

Plecară şi se opriră toţi în faţa crâşmei.

— Vedeţi voi salca aceea cu funie şi pe Buteanu subt ea?

— Vedem — răspunseră toţi trei deodată...

— Sunteţi slobozi îndată ce-l veţi spânzura!

— Pe cine?

— Pe Buteanu!

— Noi?... Rumânii?

— Da, voi.

— Noi, fraţii lui?

— Aşa!

— Eu, slujitorul Domnului să mă fac acum calău? grăi mâhnit preotul.

— De nu-l vei spânzura, te voiu spânzura!

— Şi noi, paznicii vieţii din aste sate, să ne facem strivitorii vieţii? spuse unul dintre juzi.

— De nu-l veţi spânzura şi pe voi vă voiu spânzura!

— Să ne ferească Dumnezeu! Mai bine murim, decât să ucidem fiinţă nevinovată! rosti preotul cu dreapta pe inimă.

— Muriţi, dar, năpârci afurisite! Aşezaţi-i lângă sălcii... Lângă toată salca un nelegiuit!...

VIII

Soarele răsărise de după cetatea munţilor din răsărit. Cerul părea o mare de flacări vii. O boare lină şopotea'n văzduh. Valurile Crişului murmurau domol... Frunzele sălcilor pletoase de pe ţărmul apei fremătau duios.

In umbra uneia se legăna o funie cu laţ, aşteptându-şi par'că jertfa: pe Buteanu...

— Şi nu se află nimenea prin rândurile voinicilor mei, care să-i trântească laţu'n gât? — se răsti furios maiorul Hatvani, către honvezimea scoasă la privelişte.

Tăcere.

— Nimenea?...

Din nou tăcere.

— Atunci îl spânzur eu!... Să piară vipera de mâna mea!...

Făcu un pas spre prefectul senin la față ca ceriul răsăritului. Acesta-l pironi însă pe loc cu porunca lui de tunet:

— Oprește-te, tâlharule! Ține-mi punga!... Pentrucă bani îți trebuiesc ție, nu libertate națională!... Bani!... Galbeni lucitori ca soarele!... Pentru beții și neomenii!...

Svârli apoi cu dispreț punga cu galbeni la picioarele maiorului. Acesta o ridică cu bucurie și porni iar spre el.

— Oprește-te stârpitură! Nu m'atinge, că mă spurci! Îmi pun eu lațul în grumazi!... De funie pier eu!... Dar de funie vei pieri și tu!... Funia mea se va schimba în cunună de slavă!... Iar a ta în una de blestem și de ocară! îl mustră iar cu mândrie prefectul.

...Și'n sborul câtorva clipe Buteanu — celce înfierbânta la clocotire inimile Moților — se făcu un sloiu de gheață, legănat de valul vântului între pământ și între cer... Iar prin sălcile de lângă el îl străjuiau cu ștreangu'n gât: un preot bun și doi juzi drepți, ca jertfe ale sfintei datorii...

A. NANU

Noapte de vară

...Și'ncet, încet se lasă noapte,
Adânc adoarme tot pământul,
Din depărtări aduce vântul
Duioase, molcomite șoapte.

Ușoară luna-acum plutește
Pe'ntinsul cer senin, albastru,
Sfios, apare'ntâiul astru,
Rubin ce raze răspândește.

Din când în când, tremurătoare,
S'aude-o dulce melodie.
Ce dureros în munte-adie!
E doina-atât de plângătoare...

In lunca din apropiere
Vrăjit izvorul șopotește...
In unda-i care strălucește
Intregul cer sălaș își cere...

DAFNA-BLAGAIANA

SĂRBĂTORI DE-ALE ALTORA

ZIUA MUNCII

Noi avem „săptămâni" și „zile". Mai ales „săptămâni": a laptelui, a mierei, a fructelor...

Nici străinii nu se lasă mai pe jos. Nemții au și ei „zile". Ziua de azi, e ziua muncii. Dar, parcă-i un nonsens! La noi, în săptămâna laptelui barem, se bea lapte... cu cafea; în cea a dlui Manolescu-Strunga, se consumă fructe cu vagonul. Prin comparație, ziua muncii, ar trebui celebrată de tot omul, învăluit în treburi, din zori și până'n noapte. In fapt, e cu totul altfel: In ziua muncii nu lucrează nimeni nimic. Ci are sărbătoare; și fraiu... Lapte bea omul dealungul anului, când are; când nu, se mulțumește cu ce are. De muncit însă, cam trebue să muncească fiecare, așa că... merge cu ziua muncii. Și-i bună!

Intreg orașul, astăzi, e în flăcări: roșu, sus — păduri de steaguri național-socialiste; entuziasm și freamăt jos — tot poporul, dela mic la mare, se încolonează într'o ordine ostășească.

Grigorescu: Popas

— Parc'aș fi la Moscova! — monologam distrat, la vederea spectacolului de-afară. Măcar că nici n'am fost în Rusia! In realitate eram tocmai la celălalt pol al Moscovei.

Două amintiri legam de ziua aceasta. Una frumoasă: maialurile ca o poveste, din Dumbrava Sibiului de pe vremea când eram licean! Adevărată sărbătoare a primăverii; risipă de bucurie

ce se asorta aşa de perfect cu îmbelşugatele podoabe în cari se găteşte natura pentru luna florilor.

Alta, din anii studenţiei — urâtă: patrulările de trupe la Bucureşti şi Cernăuţi, câte-un incident cu comuniştii (las'că autorităţile noastre erau destul de isteţe şi prevăzătoare: mai totdeauna cei tatuaţi cu barosul şi secerea erau poftiţi să supeze din ajun până a doua zi dimineaţa în saloanele poliţiei), manifeste incendiare lipite peste noapte, la văzul cărora mai ales arţagul nostru studenţesc se tulbura foarte, etc. etc.

Aici era ceva nou de văzut! Ei!.. hai să mergem să vedem.

In centrul oraşului, pe-o piaţă spaţioasă, atmosfera curentă la marile întruniri: tribune, megafoane, stindarde, fanfare, insigne de dimensiunile unui pǎrete până la cele ale butonierei, oficialităţi împărţind porunci în dreapta, răcnind în stânga şi nelipsiţii „gură-cască". Printre cordoanele de ordine, în rânduri impecabil aliniate, curgeau din toate părţile muncitorii. Deodată plin de norod, locul întrunirii oferea un tablou extrem de simpatic. Aici grupuri de lucrători din fabrici cu figurile lor aspre, colo halatele albe ale droghistelor vorbăreţe, modistele vecinic ţapene ca manechinul, farmacistele serioase şi pomădate, gulerul „bleu" al frizerilor în dreapta, uniformele brune ale trupelor de asalt în stânga, în altă parte scânteiază galoanele aşternute pe trupurile ca de marmoră ale ostaşilor, sau săbiile şi beretele multicolore ale studenţimii... Până şi tichiile albe şi cu calota cât toată ziua ale bucătarilor şi plastroanele chelnerilor erau de faţă. Şi, desigur, dacă profesorii universitari, gazetarii, cărturarii în genere ar fi avut şi ei o uniformă, obliceam şi insulele lor în marea aceea de oameni.

Acum nu mi se mai părea că sunt la Moscova. Nici roşul viu al drapelelor ce fâlfăiau a bucurie peste tot, nu mai irita. Pe ele doar în locul barosului se răsfaţă liniile simpatice (mai ales dacă le luăm cârligele) ale svasticei. Spectacolul indica tocmai distanţa dela Moscova la Berlin, dintre întâiu Maiu de acolo şi de aici. Aproape fără voe gândurile mi se împletiră în jurul acestei... distanţe!

Pentru comunism, munca manuală e totul. Clasa muncitorească: clasa lucrului manual şi singura care are dreptul să trăiască şi să conducă. Literatura, artele, ştiinţa în genere, petrec vremuri dure. Exponenţii lor sunt dispreţuiţi, nimiciţi. Legile sacre ale chemării interioare, ale vocaţiei spre un fel de muncă sau altul, violate. In locul nivelării asperităţilor sociale la care susţine că ţinteşte, sapă şi mai mult prăpastia între clase, impunând tirănia uneia, proclamând sclăvia celeilalte.

Munca îmbrăţişază însă o sferă mult mai întinsă şi conţinutul ei e mult mai variat. Fiecare să muncească acolo unde-i pus de Dumnezeu şi de oameni. Aceasta-i munca! Şi să cinstească truda semenului şi pe celce trudeşte. Vreai să faci reforme? Stârpeşte lenea şi corupţia şi curăţă uliţele de „pierde-vară". Proclamă munca în sine, nu culoarea ei şi nici faţa cuiva, unitate de măsură în aprecierea oamenilor. In modul acesta ai nivelat societatea fără a desfiinţa categoriile ei şi mai ales fără a proclama ura de clasă. Şi atunci în ordinea aceasta ai realizat progresul pe temelia căruia poţi clădi mai departe, altele.

E ceeace vedeam eu astăzi. Infrăţire dela opincă până la vlădică, fiecare mândru de munca ce-o îndeplineşte, de haina în care slujeşte şi mai ales mândru că munceşte.

E ceeace a înţeles naţional-socialismul. Şi ceeace a realizat!

Nu e o pură întâmplare în faptul că ziua muncii a fost aşezată tocmai la întâi Maiu, şi încă drept sărbătoare naţională. E o intenţie! Mai superioară decât aceea de „a lua apa dela moara comunismului", cum poate am gândit mulţi. Acesta nu mai există pe-aici; adică nu mai există marxism, bolşevism. Există comunismul care lucrează cu noţiunea iubirii de neam, şi a respectului reciproc; comunismul care nu se pune în conflict cu legile imutabile ale existenţei ci se acordă cu viaţa, singurul comunism care poate dura. Pe mormântul fătului unei ideologii bastarde, sugrumat în faşă de sufletul desmetecit la vreme, „comunismul" pomenit cinsteşte munca şi pe muncitor, în ziua de azi; cinsteşte palma şi ciocanul, coasa şi peana, pe omul umil şi geniul. E „zidul chinezesc" pe care Germania de azi l-a împlântat în faţa tăvălugului ce ameninţa dinspre ost. Şi asta — nu-i puţin lucru.

Breslau, Maiu, 1935.

GRIGORIE T. MARCU

Talmudişti

„FRAȚII KARAMAZOV"

Profetismul lui Dostoievski

— Urmare —

Un al doilea roman cu caracter profetic al lui Dostoievski şi asupra căruia e important să insistăm este: „Frații Karamazov" şi în special „Legenda Marelui Inchizitor", în care se complectează tabloul regimului bolşevic de astăzi. Marele Inchizitor nu simbolizează numai catolicismul roman, care neagă libertatea, ci în special pe revoluționarul ateist care privează cu desăvârşire de orice libertate imensul popor rus. In locul libertății, Marele Inchizitor — alias Lenin et comp. — aşează sclăvia absolută. „Noi îi vom convinge — zice el — cumcă ei numai atunci vor deveni liberi, dacă pentru noi vor renunța la libertatea lor şi ni se vor supune... Noi le vom da o fericire sclavică şi unică, ca unor creaturi slăbănoage ce sunt... Le vom dovedi că sunt debili, că sunt numai nişte jalnici copii, dar că fericirea copilărească e mai dulce decât orice. Ei vor deveni timizi, vor privi la noi, se vor alipi fricoşi de noi precum se alătură puii de cloşcă... La mânia noastră ei vor tremura neputincioşi, mintea li se va cutremura, ochii le vor lăcrima ca la copii şi la femei, dar tot aşa de uşor vor trece ei la un semn al nostru la veselie, la râs... Da, noi îi vom pune să lucreze... Le vom admite să păcătuiască, sunt doar slabi şi neputincioşi... Le vom îngădui sau le vom interzice să trăiască cu soțiile sau cu amantele lor, să aibă sau să nu aibă copii, prețuindu-i după supunerea lor. Şi toți vor fi fericiți, toate milioanele de ființe, afară de sutele de mii ce-i vor guverna". De fapt în toată această bucată — perlă unică în literatura universală — Dostoievski desbate problema libertății. „L. M. I." e o critică neîndurată făcută metodei de conducere socialistă. După „M. I." doctrina creştină este irealisabilă, ea e prea înaltă ca să poată ajunge vreodată omul la ea, fiindcă omul nu se poate ridica la înălțimea doctrinei creştine. „M. I." propune ca ea să fie coborâtă la nivelul omului şi ajustată după iremediabila neputință omenească. Şi „M. I." împarte omenirea în două părți: cei 144 de mii — elita conducătoare — şi în sfârşit, turma. Conducătorii trebue să se sacrifice pentru fericirea turmei care trebue condusă. „M. I." găseşte că omenirea nu poate fi condusă decât prin trei mari puteri: minciuna, misterul şi autoritatea, cari nu sunt altceva decât cele trei ispitiri ale Mântuitorului, pe care însă le-a respins; acest lucru i-l şi reproşează Mântuitorului, „M. I.". Ceeace a refuzat să accepte Mântuitorul, au acceptat conducătorii bolşevici; ei au declarat că sunt cu „el" şi nu cu Mântuitorul, transformând astfel cele trei ispitiri în metode de conducere a omenirii. De fapt conducerea comunistă din Rusia caută să realizeze fericirea prin aceste trei metode. Când comuniştii promit oamenilor că vor realiza raiul terestru, ei de fapt se angajează să facă minunea transformării pietrelor în pâini şi cum aceasta este un fapt imposibil, ei învălue întreaga realitate într'o grosolană mistificație, dând astfel iluzia unei fericiri din care însă nu le va fi dat niciodată să guste. In sfârşit al treilea instrument de dominare a mulțimii este autoritatea. In realitate comuniştii se angajează să reediteze un nou turn Babel, voind să secularizeze împărăția lui Dumnezeu.

Dar Dostoievski este nu numai profetul sumbru şi cu accente de apocalipsă al revoluției bolşevice, ci el proectează fâşii de lumină până departe în inima viitorului, el ne dă şi viziunea superbă a „unui cer nou şi a unui pământ nou", în care creştinismul străluceşte. Aceasta constitue partea a doua, cea pozitivă din profeția lui Dostoievski. Deci Dostoievski nu anunță numai catastrofala prăbuşire a Rusiei, ci merge mai departe şi profeţeşte, că dominația acestui despotism nu va fi de lungă durată; ea se va sfârşi aşa cum posesiunea demoniacului din Gadara s'a sfârşit prin intervenția Mântuitorului. Aceasta o profeţeşte Dostoievski prin Ştefan Trofimovici Verhovenski astfel: „Vedeți, aicia-i din punct în punct ca şi cu Rusia noastră. Dracii cari au eşit din cel demonizat şi au intrat în porci sunt toate plăgile, toate miasmele, toate necurățiile, toți demonii şi toți demonizații ce s'au îngrămădit în marele şi scumpul nostru bolnav, în Rusia noastră, veac cu veac. Dar ideea mare şi voința mare o va adumbri de sus ca şi pe demoniacul cel fără de minte şi se vor duce toți dracii aceştia, toate necurățiile, toate urâciunile acestea cari au puroiat în trupul ei... şi se vor cere ei singuri ca să intre în porci. Sau poate c'au şi intrat deja! Aceştia suntem noi şi aceea şi Petruşca... da şi eu, poate că primul, în frunte. Noi ne vom arunca nebuni şi posedați de pe stâncă în mare şi toți ne vom îneca şi într'acolo ni-i drumul, pentrucă nouă numai acolo ne va ajunge. Iar bolnavul se va răscumpăra şi „va şedea la picioarele lui Isus" şi toți vor privi cu mirare. „Deci nimenea nu trebue să descurajeze din cauza eclipsei creştinismului din Rusia", căci: „Dacă arborele verde al creştinismului pare acum veştejit, nu este oare pentrucă grădinarul a tăiat toate ramurile uscate din viia sa, cu scopul ca alte crengi mai viguroase să crească în ea"?[1]

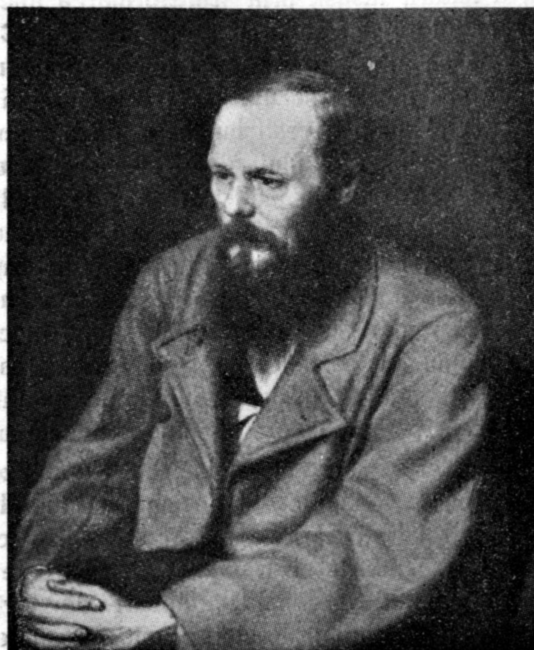
---

[1] S. Bulgakoff, op. c. p. 238.

O lume nouă e posibilă numai prin religiunea lui Hristos, religiunea dragostei și a libertății și această lume nouă complect transfigurată de creștinism, o întrupează Dostoievski într'o serie de personagii din romanele sale: starețul Zosima, Alioșa... Dostoievski aduce un suflu nou în creștinismul istoric. „Prin elementul profetic care era în el, prin orientarea sa către o nouă revelație în creștinism el a depășit limitele creștinismului istoric".

Dacă este adevărat că Dostoievski în starețul Zosima n'a putut decât să întrupeze viața cuviosului Serafim din Sarov, apoi nu-i mai puțin adevărat că starețul Zosima nu mai reprezenta pe starețul tradițional, ci el este personificarea tipică a creștinismului nou. El are cu totul altă construcție spirituală, el știe și poate să se angajeze pe drumul tragic prin care Dostoievski conduce pe om. Starețul tradițional nu putea spune ceeace zice Zosima: „Fraților, nu vă speriați de omul păcatului, ci iubiți-l până chiar în păcatul lui, căci aceasta este deja asemenea iubirii divine și aceasta este mai mult decât iubirea terestră. Iubiți întreaga creațiune a lui Dumnezeu în întregime și fiecare firișor de năsip. Iubiți fiecare frunză, fiecare rază divină, iubiți animalele, iubiți plantele, iubiți fiecare lucru. Să iubiți toate lucrurile și în lucruri veți atinge taina lui Dumnezeu... Îmbrățișază pământul, iubește-l cu iubire neobosită, nesăturată, iubește pe toți oamenii și toate lucrurile, caută acest extaz. Udă pământul cu lacrimile bucuriei tale și iubește aceste lacrimi pe care tu le-ai vărsat. Nu roși de aceste extaze, dimpotrivă, iubește-le, căci ele sunt un dar divin și nu sunt acordate tuturor, ci numai câtorva aleși".

Evident că acest limbaj și acest extaz pe care-l încearcă Zosima este un „terra incognita" pentru cei vechi. „Zosima nu este decât expresiunea viziunilor profetice ale lui Dostoievski, viziuni cari nu pot fi exprimate sub o formă desăvârșită, reușită din punct de vedere artistic. Zosima apare spiritului „omului subteran", al lui Roskolnikov, Stavroghin, Kirilov, Versilov, după imperiul Karamazovilor. Însă chiar din imperiul Karamazovilor trebue să apară omul nou, care trebue să nască sufletul nou".[1] Nașterea acestui suflet nou este arătată de Dostoievski în capitolul din „Frații Karamazov" întitulat „Nunta din Cana". Alioșa — ucenicul starețului Zosima — care socotea pe părintele său spiritual drept un sfânt, era perfect convins, că după moarte, starețul va fi glorificat de Dumnezeu, nu va cunoaște stricăciune, ba chiar moaștele lui vor săvârși o mulțime de minuni. Mare i-a fost însă desiluzia lui Alioșa, când murind starețul Zosima, spre marea lui surprindere, trupul i-a intrat imediat în putrefacție. La

F. Dostoievski

început a devenit sceptic și socotea că Dumnezeu a fost nedrept cu starețul Zosima. Dar tot cu acest prilej se petrece și marea transformare spirituală a lui Alioșa. Asista și el la slujba înmormântării și se știe că la înmormântarea călugărilor se cetește și minunea din „Cana Galileii", și în timpul când se făcea lectura acestui epizod evanghelic, Alioșa avu următorul vis: se vedea transportat în cer, la o nuntă divină unde totul era bucurie și veselie și însuși bătrânul stareț Zosima, strălucitor de fericire ia parte și-i zice: „Să bem vinul nou, vinul bucuriei noi și mari". In urma acestui extaz, în sufletul lui Alioșa învierea a învins moartea și putreziciunea, Alioșa se naște a doua oară. Alioșa se deșteaptă acum complect împăcat cu sufletul și nici o îndoială de mai nainte nu-l mai tulbură; însăși putrefacția în care intrase corpul lui Zosima, n'a mai socotit-o ca nedreaptă din partea lui Dumnezeu. Totul i se părea c'a fost normal. Asocierea pe care Dostoievski o face între „Nunta din Cana" și faptul putrezirii trupului lui Zosima, e pornită dela ideea ce se degajează din Evangelia lui Ioan c. XII, 24: „Amin, amin grăesc vouă, grăuntele de grâu, când cade în pământ, dacă nu va muri rămâne numai el; iar dacă va muri aduce multă roadă". Este aici marea idee a transfigurării care stă chiar la baza creștinismului, care în ultima analiză nu este decât această transfigurare progresivă și integrală a naturii de către lumea supranaturală. Scopul creștinismului este tocmai această înoire a omului, prefacerea lui și a lumii întregi. De aceea și Mântuitorul în activitatea sa pământească prin minunea din „Cana Galileii" a inaugurat și a afirmat această idee a supranaturalizării

[1] N. Berdiaeff, op. c. p. 246—7.

vieţii, a naturii însăşi, prin transformarea apei în vin. Mântuitorul a săvârşit minunea din Cana tocmai ca să aducă mai multă bucurie în lume; şi atunci era natural să fie vesel Alioşa după viziunea acelei nunţi cereşti luminate de o bucurie dată prin sorbirea vinului, care el însuşi era o transformare din apă. Când Alioşa prin credinţă vedea pe stareţul Zosima transfigurat, supranaturalizat în cer, ce importanţă mai avea atunci faptul că rămăşiţele lui pământeşti se descompuneau pe catafalc? Tocmai prin această putrefacţie în care intrase trupul lui Zosima îşi capătă sensul ei adevărat, ca şi bobul de grâu care trebue mai întâi să putrezească, pentruca apoi să aducă roadă multă.

Unii interpreţi ai romanului „Fraţii Karamazov" au văzut în personagiile din el anumite simboluri. Astfel cei trei fraţi Karamazovi ar simboliza cele trei Rusii: Dimitrie Karamazov care este o fire pasionată, desordonată, stăpânit de forţele primitive, e simbolul Rusiei primitive; el este Rusia nefasonată încă de puterile culturii. Al doilea frate, Ivan, raţionalist şi filosof este simbolul Rusiei raţionaliste, este Rusia bolşevică de astăzi. Precum Ivan era devorat de raţiunea euclidiană, tot astfel Rusia de azi este roaba raţionalismului. In sfârşit, al treilea frate, Alioşa, iluminat de creştinism, radiind iubirea creştină, simbolizează cea de a treia Rusie, Rusia creştină regenerată, pe care Voroşilov încă n'o vede, dar pe care Dostoievski a dorit-o şi a văzut-o în toată splendoarea ei, în viziunile sale profetice.

Rusia lui Dimitrie a fost — şi în timp ce Rusia lui Ivan, mistuită în propriile-i păcate, îşi trăeşte în grabă ultimele-i clipe, figura serafică alui Alioşa se profilează tot mai mult asupra Sfintei Rusii, spunând parcă: „Nu plânge! Iată „Leul" care este din seminţia lui Iuda, rădăcina lui David, a biruit..." Apoc. v. 5.

Cu adevărat, F. Dostoievski este „preot deşteptării noastre, semnelor vremii profet".

Preotul AUREL RADU

GRIJA DE COPIII NOŞTRI

EDUCAŢIA IN FAMILIE

Insuşirile unui om şi modul lui de viaţă atârnă în bună parte de influinţele intenţionate şi neintenţionate pe care le-au exercitat părinţii asupra lui în anii copilăriei. Cu cât este un copil mai tinăr, cu atât mai plastic, mai maleabil şi mai sensibil poate fi sufletul lui. De aceea, exemplul, cuvântul şi alte mijloace de educaţie au o putere formativă mult mai mare în anii copilăriei decât în anii maturităţii. Dupăcum nu poţi să-i dai unei ramuri direcţia pe care o vrei decât atunci când pomul e tânăr, tot astfel nu poţi da direcţia desvoltării sufleteşti decât în anii copilăriei. De ceeace este copilul dela trei ani la şase ani, zice un pedagog francez, atârnă în mare parte toată evoluţia lui ulterioară. Când cineva are un caracter imoral, adesea se spune că-i lipsesc cei şapte ani de acasă. Cât adevăr cuprind aceste cuvinte!

Din păcate, foarte mulţi părinţi nu înţeleg acest adevăr confirmat de experienţă. Ei nu-şi dau seama, câtă răspundere apasă asupra lor ca părinţi.

Mulţi cred că cel mai bun lucru pe care l-ar putea face pentru copiii lor este să le creeze o bună situaţie materială pentru a le asigura o viaţă lipsită de grijile chinuitoare împreunate cu sărăcia. De educaţia copiilor nu mai au timp să se ocupe. Dar, ce-i folosesc omului bunurile materiale, dacă n'are o aleasă cultură intelectuală şi morală pentru a şti cum să le folosească mai bine? De cele mai multe ori, acela care dispune de bunuri materiale, dar e lipsit de convingeri morale sănătoase, ajunge să fie stăpânit de vicii cari îl duc nu numai la ruină materială, ci şi sufletească. Sfânta evanghelie, cu vecinica-i înţelepciune, ne spune: „Ce folos dacă va dobândi cineva lumea cu toate bunurile ei, şi îşi va pierde sufletul!

Aceia cari pun în centrul preocupărilor zilnice ideea unei bune stări materiale, iar cultivarea sufletului copilului o lasă pe planul al doilea, pun carul înaintea boilor.

CHEMAREA PĂRINŢILOR CA EDUCATORI

Ambii soţi, dar mai ales mama, trebue să-şi dea bine seama de superioritatea şi de greutatea chemării de educator.

Educatorul nu e permis să lucreze fără nici un plan şi fără să cunoască scopurile educaţiei şi mijloacele ce-i stau la îndemână pentru a realiza aceste scopuri. Părinţii trebue să ia în serios educaţia copiilor, dacă ţin ca aceştia să aibă un viitor frumos.

Mulţi cred că e aşa de uşor să creşti un copil, să formezi un suflet, încât se pot dispensa de cunoştinţele pe cari le-ar putea primi dela educatori de seamă, care s'au ocupat timp îndelungat de problema educaţiei.

Ei bine, dacă pentruca cineva să poată face o gheată frumoasă are nevoe de un timp destul de îndelungat de ucenicie, în care timp să primească în afară de îndemânare şi cunoştinţele profesionale necesare, oare pentru a forma un

suflet ales, să nu aibă nevoe nici măcar de atâta pregătire câtă se cere pentru a fi în stare să facă o gheată?

Educația este o artă. Educatorului i se cere să dea gata o capo-d'operă.

Nepriceperea părinților în educație a fost observată de pedagogi iluștri cu mult înainte. N'am decât să amintesc numele câtorva dintre aceștia: Comenius, Pestalozzi, Spencer. Pestalozzi recomanda să se alcătuiască o carte generală a poporului (Algemeines Wolksbuch), în care „să li se indice părinților în mod simplu și clar toate circumstanțele pe care le pot utiliza pentru a influința pe copil, toate mijloacele ce le stau la îndemână pentru a-i exercita simțurile, a-i innobila sentimentele, a-l face să cunoască, după metoda intuitivă, obiectele naturii, a-i desvolta forța de cugetare, a-l obișnui cu diverse dexterități necesare vieții practice, a-l desvolta fizicește".

Azi, în țările apusene există o mulțime de cărți de pedagogie populară. Și cred că nu peste mult timp vor apărea și la noi astfel de povățuitoare, care răspund unei nevoi bine simțite.

INSUȘIRILE PĂRINȚILOR CA EDUCATORI

Educatorul trebue să fie împodobit cu cele mai frumoase însușiri morale.

Deja înainte de a fi părinți, adecă înainte de a avea copii, trebue să dobândim acele însușiri nobile pe care am dori să le vedem încolțind și înflorind în sufletul acestora. Dacă soții sunt împodobiți cu însușirile necesare unei vieți morale, se pot achita de o primă datorie față de urmași: datoria de a le transmite prin ereditate aceeace este mai de preț în ei. In cazul acesta copiii vor avea să lupte ceva mai puțin împotriva ispitelor de tot felul.

Români harnică

Iar dacă soții înclină spre anumite vicii, ca răutatea neînfrânată, sensualitatea excesivă, pofta desordonată, clevetirea, spiritul de intrigă etc. să nu ne mirăm constatând că și fiii prezintă astfel de înclinări.

Așadar, responsabilitatea părinților față de copii nu începe numai în momentul nașterii, ci cu mult înainte. Aș putea să mai vorbesc aici de urmările unor patimi cum ar fi beția, însă le consider destul de cunoscute.

In afară de ereditate mai există un drum pe care copiii pot ajunge să dobândească însușirile părinților și să se asemene cu ei. In anii copilăriei nimic nu poate să influințeze așa de puternic ca exemplul. Părinții trebue să fie conștienți de înclinarea copilului de a imita. Copiii sunt ca niște maimuțe. Cuvintele nici pe departe nu pot influința pe copii așa de mult, cum influințează faptele. Verba movent, exempla trahunt — ziceau Romanii, convinși de puterea exemplului.

Dacă părinții voiesc să aibă autoritate în fața copiilor, trebue să existe cel mai deplin acord între sfaturile sau poruncile pe cari le dau ei copiilor și între faptele pe cari le săvârșesc în văzul

I. Reynolds: Prietini

acestora. Când nu există acest acord nu mai poate fi vorba de o autoritate a părinților.

Ce putere mai poate avea un părinte asupra copilului când el se poartă tocmai contrar sfaturilor ori poruncilor pe cari le dă. De exemplu, cere dela copii liniște și el sbiară, țipă toată ziua; cere copilului să nu guste băutura, iar el vine mereu beat acasă; cere copiilor cumpătare, iar el face lux și risipă; cere copiilor să nu rostească cuvinte urâte, iar el înjură, blastămă și spune glume murdare în prezența lor.

Dacă pruncii nu ajung totdeauna să fie o a doua ediție a unor astfel de părinți, este din cauza simțului curățeniei sau a simțămintelor nobile cari au rădăcini adânci în ființa umană și cari îl fac să reacționeze uneori tocmai contrar exemplului pe care-l primesc.

In orice muncă se cere răbdare, dacă vreai să ajungi la ceva desăvârșit, însă nicăeri nu se cere atâta ca în activitatea educatoare. In adevăr, măsurile pe cari le aplicăm în educație nu-și arată efectul decât târziu. Modificările pe care le încearcă funcțiunile psihice ale copilului în urma măsurilor luate de noi sunt așa de mici, încât nu se pot simți dela o zi la alta. Dacă unui sculptor îi trebue multă răbdare până să vadă o statuie terminată, câtă răbdare i se cere unui educator, până să-și vadă munca încoronată de succes, până să formeze om desăvârșit. Mai ales că materia pe care o prelucrează acesta, nu o poate cunoaște prea ușor și chiar dacă ar cunoaște-o, se opune adeseori dorințelor, idealului lui.

In strânsă legătură cu răbdarea este seninătatea. Copilul nu trebue să simtă după fața noastră posomorâtă, după atitudinea noastră insuportabilă, că ni s'a întâmplat ceva neplăcut. Adeseori părinții își descarcă năcazul în capul micilor nevinovați.

Orice necazuri ar avea o mamă în decursul zilei, nu e permis să apară în fața copilului întunecată la față și gata să explodeze ca o bombă, la cea mai mică greșală a acestuia. Să ne arătăm superiori evenimentelor zilei, iar copilul să ne vadă totdeauna binevoitori și dispuși să-l ascultăm. Copiii au nevoie de calm. Agitația, nervositatea, lucrează asupra lor cum ar lucra un vânt mare asupra dunelor. Copăceii mici răsar greu acolo unde suflă vijelia. Seninătatea, dimpotrivă, permite desvoltarea armonică a personalității lor.

OCT. DRAGOȘ

Pescarul

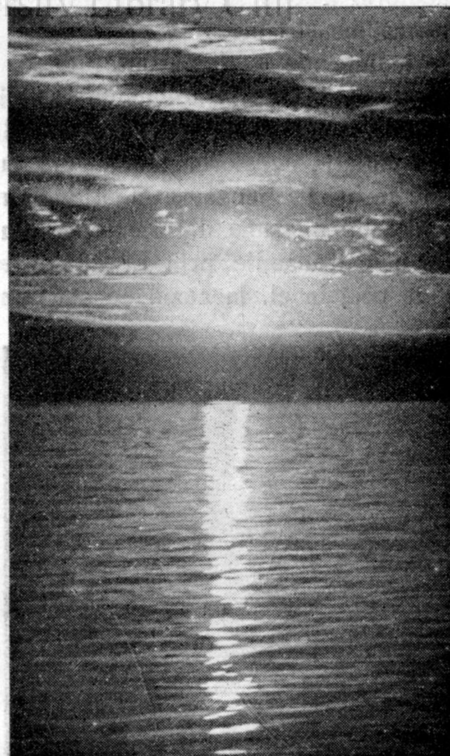
E noapte frumoasă, senină,
Tăcere adâncă domnește..
A nopților blândă regină
Pe ceru'nstelat se ivește.

Departe de negrele maluri,
Corabia trece ușoară
Și spintecă repede valuri,
S'avântă ca glonțul ce sboară.

C'un cântec ce'n suflet pătrunde
Pescarul din lume te fură
Și până și crețele unde,
Vrăjite de cântec, murmură.

Acasă-l așteaptă iubirea:
Soția, feciorii l-așteaptă,
In zare țintindu-și privirea
Spre dânșii el gându-și îndreaptă...

Și'ncetul cu'ncetul l-învinge
Dorința ce'n pieptu-i răsună,
Ia'n mână lopata, împinge
Și alunecă barca, nebună...
. . . .

Liniște

In urmă-i se'ntinde pustie,
Cu totul de oaspeți lipsită,
A mării albastră câmpie
Ce saltă și'ngână-adormită.

DAFNA-BLAGAIANA

IN DANEMARCA ȘI LA NOI

Familia și școala românească

Dl Dr. Angelescu, Ministrul instrucțiunii

Mai anii trecuți, s'a dovedit ceva putred... chiar în Danemarca. Cel puțin așa se rostia atunci o informație curioasă, ajunsă și pe la noi sub chipul autentic al unui sol exotic și mustrător. Și informația, prizărită printre știrile externe din gazete, grăia cam așa: Ministrul școalelor primi, într'o bună zi, o scrisoare. Scrisoarea avea aspectul unui denunț, care se străduia să înfățișeze *o realitate tragică* pentru bunul renume al țării. In ce consta această realitate? Păi, ci-că într'unul din satele țării găzduia *un* neștiutor de carte, care, pe lângă toate, mai deținea și o oarecare „funcțiune": era văcarul satului. Autorul denunțului, un țăran, ruga să fie luate măsurile necesare pentru stârpirea acestui început de putreziciune. Ministrul recunoscu *gravitatea* cazului și, destituindu-l pe văcar din slujbă, îl sili să cerceteze școala în mod regulat, până când va deprinde bine scrisul și cetitul.

Iată o știre, care nu seamănă a fi din lumea aceasta. Are chiar aspect de basm cu feți frumoși, deși s'a consumat, relatându-ne un fapt întâmplat aevea.

Iată și o altă știre: „Din datele sosite din întreaga țară — minus jud. Mehedinți, — rezultă că sunt 3,115.675 de copii în vârstă de școală, recenzați. Din aceștia sunt înscriși 2,303.489 și frecventează doar 1,775.441. Așa dar din cei înscriși nu urmează cursurile 528.048 elevi, iar din totalul celor recenzați, înseamnă că stau acasă 1,340.234 copii". Am citat absolut exact. In dorința noastră de a chema fiecare lucru pe numele său propriu, trebue să constatăm că și această din urmă știre nu este altceva decât tot un denunț. Dar nu denunțul unui țăran, ci denunțul ministrului de instrucție al României către neamul românesc. El desvălue, cu adevărat, o realitate mai mult decât tragică și ne face să credem, că în România este ceva putred.

Dupăce scrutăm cifrele, dupăce lângă cei 528.048 elevi, cari, deși sunt înscriși, totuși nu cercetează școala, îi adăogăm pe cei 1,340.234 de mici haiduci dosiți de proprii lor părinți și dupăce ținem seamă de numărul neștiutorilor de carte trecuți de vârsta școlarității, rămânem direct buimăciți. Ni se ridică părul sub căciulă și înclinăm a crede — ca și despre știrea întâia — că e vorba mai degrabă de o poveste decât de un fapt dăinuind aevea în mijlocul propriului nostru neam.

Să vorbim de un remediu vindecător? O, s'au încercat atâtea, dar fără prea mulți sorți de isbândă. Până și jandarmul a fost transformat într'un agent al școalei. Cu toate astea ogorul rămâne înțelenit, iar școala românească nu a ajuns să smulgă rădăcina răului. Căci, poate, n'am bătătorit drumul cel mai sigur ducător la scop. Și acesta zace în familia românească. Nu ne-am dumirit oare nici până acum, că frecvența școlară stă într'o legătură directă cu gradul de pricepere către școală al părinților? O statistică sinceră, o anchetă conștiincioasă ar aduce materialul cel mai bogat pentru teza aceasta. De aceea ochii oficialității trebue să zăbovească asupra familiei românești. Organizarea unor școale țărănești, unde să se stăruiască mai ales asupra rostului pe care îl are școala în viața unui neam, n'ar fi de prisos.

Inceputul s'a făcut prin înjghebarea unor școale țărănești, care urmăresc ridicarea sătenilor pe plan economic. Dar acest început trebue continuat și desăvârșit printr'o școală serioasă a *familiei românești,* care să se străduiască întru ridicarea părinților pe plan spiritual, să-i pună în cunoștință cu tot ceeace poate aduce școala pentru binele și fericirea moștenitorilor lor.

Desigur, acesta este un desiderat nobil. Vremurile și împrejurările se rostesc tot mai apăsat pentru coborîrea lui în câmpul realizărilor practice. Și piedici prea mari nu se vădesc a sta în calea organizării acestei școale a familiei românești. Mai ales că și ceice ar putea sta în fruntea ei, preoții și învățătorii satelor noastre, sunt bine echipați moralicește pentru aceasta.

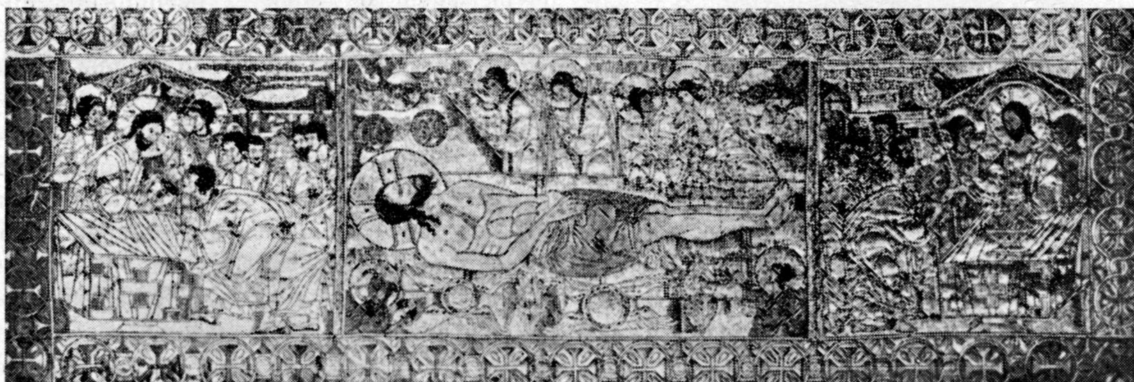
Cu toate astea, în împrejurările actuale, statul românesc nu se gândește la educarea părinților prin și pentru școală. Ba, oarecum ignorând starea

tristă în care se găseşte învățământul nostru primar, secătueşte sistematic râvna şi puterea de muncă a intelectualilor dela sate. Impovărați cu o sumedenie de ore, copleşiți de grija zilei de mâine, preoții şi învățătorii nu se pot angaja, din proprie inițiativă, la inițierea şi conducerea şcoalei amintite mai sus. Dar chiar obligați de oficialitate, greu ar dispune, din pricina lipselor de tot felul, de vremea şi de entuziasmul trebuitor. Căci, după repetatele ciuntiri din salarii, preoțimea — în deosebi — trebue să-şi agonisească cele trebuitoare prin hărnicia brațelor, ceeace răpeşte timp şi scurtează mult râvna.

Aşa fiind, conştiința ne îndeamnă să preconizăm organizarea şcoalei pentru familia românească şi ridicarea celor în drept să o conducă, pe un piedestal material corespunzător vremilor şi menirii lor. Numai în modul acesta s'ar putea lucra cu efect sigur la eliminarea putregaiului din trunchiul neamului românesc.

D. CĂLUGĂR

Muzeul de bizantinologie din Atena

Muzeul de bizantinologie din Atena: *Epitaf (din anul 1350)*

Grecia nu este numai țara în care înainte de Hristos a înflorit cea mai superioară artă şi cultură omenească, ci este şi leagănul — înțeleg şi bazinul Asiei apusene care stătea tot în zona de influență greacă — în care s'a desvoltat şi s'a frământat pentru prima dată aluatul creştinismului, ca apoi, sistematizat, să se întindă şi în celelalte părți ale lumii. Călătoriile sf. Pavel şi timpuria organizare a bisericilor pe aceste meleaguri, ca şi faptul că în aceste părți s'au ținut toate sinoadele ecumenice şi au înflorit marile schisme şi erezii — toate acestea dovedesc că viața creştină era mai puternică aici ca oriunde. Cultura religioasă a Bizanțului, cea mai superioară cultură în Evul mediu şi una din cele mai înalte din câte au apărut pe pământ, a fost însă înăbuşită de vraiştea şi potopul mahomedanismului. Operele de artă ce-au rămas ne dau în schimb icoana clară a unei strălucite culturi de pe vremuri. Păcat însă că adunarea acestor opere de artă creştină-bizantină n'a început de mai 'nainte ca monumentele vechi să nu se piardă sau să apuce prin țările apusene, încât ca să vezi frumuseţile culturii răsăritene trebue să mergi în apus. Un început de toată lauda şi o întreagă operă artistică este muzeul de bizantinologie din Atena. După câte ştim este unic în lume, întrucât cel nou din curtea sf. Sofii din Istambul sau altele cari se mai găsesc prin mănăstirile şi capitalele din România, Jugoslavia şi Bulgaria nu credem că se pot (încă!) asemăna cu el. Deaceea vom da în cele mai de jos o succintă descriere a muzeului arătând câteva din cele mai importante piese ale acestui muzeu.

S'a înființat în 1914 prin legea 401 privitoare la „înființarea Muzeului de artă bizantină şi creştină" şi avea de scop „să adune opere de artă creştină, bizantină şi posterioară din toate ținuturile greceşti". Existase şi înainte, încă din 1884 o „colecție a societății de arheologie creştină" întemeiată de Gh. Lampakis. In 1914 se adună toate la un loc prin râvna mai ales a prof. univ. Ad. Adamantiu (care a şi fost primul director al muzeului (1914—1923), pentruca după răsboiul grec să se adune prin râvna actualului director profesor de bizantinologie la facultatea de teologie din Atena Gh. Sotiriu, o mulțime de monumente de artă creştină coptică din Egipt şi Palestina, apoi de artă curat bizantină de pe la mănsătirile din Atos, Meteore (Tesalia), Mistra şi Megaspileas (în Peloponez), sf. Luca în Focida, Dafnis (lângă Atena) etc.

Azi obiectele muzeului se adăpostesc în palatul Ducesei du Plaisance şi cuprind 5 săli cu următoarea distribuție:

a) sala I: arta veche creştină, adică sculpturi de marmură, sarcofagii, sculpturi în relief,

artă decorativă, etc. aşa cum s'au deprins în răstimpul de după Constantin cel Mare până la Iustinian (sec. IV—VI p. Hr.). Cele mai importante din aceste piese sunt: 1. un grup de marmoră de pe la finea sec. IV reprezentând un orfan cântând din harfă, iar în jur plasate o mulţime de animale mitologice pe care le îmblânzeşte. Reprezentarea aceasta simbolică, obicinuită foarte mult în primele veacuri, cuprinde pe Hristos ce îmblânzeşte pe păgâni prin Evanghelia Sa. 2. A doua piesă de însemnătate mare este reprezentarea lui Isus Hristos ca păstorul cel bun (Ioan X, 11) ţinând pe umăr un miel. Este al doilea exemplar de astfel de reprezentare, după cel din Roma. Păcat că îi lipseşte (păstorului) o mână, iar mielului capul; privitorul însă îl întregeşte uşor. E din sec. IV şi s'a aflat la Corint. Alte piese, toate din marmoră, sunt: Naşterea Domnului (în relief), grilaj de iconostas δωράπιον (în vechime iconostasul era mic sau chiar inexistent) împodobit cu cruci, animale simbolice etc., apoi pietrii cu inscripţii de pe mormintele creştinilor, resturi de artă coptică, etc.

b) sala a II-a cuprinde monumente de sculptură bizantină (sec. IX—XV-lea), dintre cari mai însemnate sunt: 1. restaurarea unui templu creştin aşa cum era în sec. XII la bisericile de pe Acropole şi de lângă templul lui Teseu. Deja altarul se formase aproape ca în ziua de azi, cu iconostas ridicat, la care în partea de sus se puneau icoane, iar jos spre pământ, în cadrul patrat ce rămânea se sculpta δωράπια, adică grilaje cu icoane în relief, basoreliefuri, dintre cari excelează o icoană a Maicii Domnului cu Isus în braţe, scene mitologice cu înţeles creştin, cruci frumos împletite, etc. 2. Însemnate sunt 2 plăci cu inscripţii, una din 871 care arată că Ioan Manguti a zidit biserica sf. Ioan Botezătorul din Asia (?), iar cealaltă din 1235 a ctitorului măn. Kinighis (fuga în Egipt), Luca. 3. Mai însemnată e însă icoana în mozaic de marmoră colorată a Fecioarei Maria, icoană numită 'επίσκεψ'ς (vizitarea), din sec. XIV, portativă şi, de loc, din Asia mică.

c) sala III cuprinde arta minoră bizantină şi postbizantină, adică lucruri de mână (odăjdii, cruci sculptate în lemn sau în aur sau în pietrii scumpe, smălţuite frumos), lucruri de ceramică (vase în altar), etc. Cele mai însemnate piese sunt: 1. epitaful de Tesalonic (cu data 1350), poate cea mai importantă din tot muzeul. Reprezintă în mijloc pe Hristos înfăşat (ca şi în epitafele noastre), iar de jur împrejur îngeri cântând: sfânt, sfânt, sfânt... şi ţinând în mâni ripide. La stânga e reprezentat Hristos între 2 îngeri împărtăşind cu sfânta pâne pe apostoli şi spunând: Luaţi, mâncaţi... iar la dreapta scena paralelă a împărtăşirii apostolilor cu vin (şi cu vorbele: Beţi dintru acesta toţi...). Arta extraordinară constă îndeosebi în combinarea culorilor şi a motivelor încât îţi pare tot complexul ţesut în aur, iar expresia feţelor e extrem de frumoasă. 2. Orarii cu aceeaşi dată şi de aceeaşi importanţă, apoi odăjdii multe, lucrate prin Principatele noastre, potire de aur şi sticlă, etc.

d) sala IV cuprinde pictură şi miniatură din epoca bizantină şi postbizantină. Îndeosebi sunt vestite picturile rămase dela şcoala din Atos, din Creta. O asemenea pictură este icoana Fecioarei Maria şezând cu Hristos pe tron, operă a vestitului pictor Em. Tzane (1664), care se distinge prin fineţa trăsăturilor şi a cutelor hainei, dar în care se vede deja influenţa Renaşterii apusene. Mai austeră e icoana sfântului Antonie, operă a lui Mihail Damaschinul (1520?). În unul din dulapuri, această sală are şi o evanghelie frumos legată şi scrisă ce poartă portretul lui Ioan Basarab Voevod (1634) şi al Doamnei Elena, pe care regretăm că n'o putem reprezenta în icoană. Ea a fost lucrată, se crede, de monahul epireot Antim. Icoanele (în număr de peste 150) sunt adunate din peninsula balcanică, din Asia, etc.

e) În sfârşit sala V o formează reconstituirea bogată, în toată splendoarea bizantină, a unei capele care cuprinde sumar, aproape toată arta, de pe vremuri. Acest iconostas e atât de frumos prin gingăşia lui, încât aminteşte de micile dar fermecătoarele noastre mânăstiri, unde la fel s'ar putea face aşa ceva nu cu multă oboseală, ci cu puţină tragere de inimă şi dragoste faţă de trecutul nostru românesc.

Atena, 5 Maiu 1935. T. BODOGAE

NOTE DE DRUM

LA IERUSALIM

Ştirile cele dintâi despre Palestina în istorie, le avem din Vechiul Testament. Toată faima ei, amintită aci, a dispărut însă fără urmă, împreună cu Templul lui Solomon din care n'a mai rămas decât zidul plângerilor şi unele morminte, probabil ale Evreilor vechi şi unele iazuri în Vifleem, cari serveau pentru alimentarea Ierusalimului cu apă. In anul 302 înainte de Hristos, Alexandru cel Mare supune Iudeea făcând să pătrundă astfel aci cultura greacă, care însă n'a prins rădăcini fiindcă acea

cultură era proscrisă de învățații palestinieni cari cuprindeau sub acelaş blestem *pe cel care creşte porci şi pe cel care-şi învață copilul greceşte.*

In anul 63 înainte de Hristos, Romanii cuceresc Ierusalimul, iar Iudeea ajunge provincie romană. Influința vechii culturi streine se cunoaşte în cele trei morminte din Valea Chedronului (Valea Iosafat). Romanii au zidit temple, băi, teatre, apaducte. Multe ruine stau mărturii ale operei lor (oraşul Petra). Irod cel Mare şi-a zidit un oraş în Samaria. La anul 73 după Hristos Ierusalimul a fost distrus complect, nerămânând piatră pe piatră, aşa cum a prorocit Isus apostolilor săi privind Ierusalimul de pe Muntele Maslinilor. Pe ruinele Ierusalimului distrus a răsărit un oraş nou, roman. Locurile cari aminteau despre viața şi răstignirea lui Isus au dispărut, rămânând numai în tradiție; abia în secolul al treilea, pelerini creştini căutau locurile sfinte. Sub Constantin cel Mare Ierusalimul deveni oraş creştin dispărând din el păgânii şi Evreii — astfel încât în Palestina şi Ierusalimul cel nou nu mai erau Evrei, afară de câteva sate din Galileea în cari ei aveau sinagoge zidite după modelul greco-roman, aşa cum se vede şi azi în Capernaum. Dupăce împărăteasa Elena găsi crucea lui Isus, se începu o zidire nouă, creştinească, a Ierusalimului. In anul 336 s'a sfințit biserica Sfântului Mormânt. In anul 614 Perşii au ars-o, aşa că n'a mai rămas aproape nimic din ea. A rămas însă biserica Naşterii din Vifleem, care e şi azi aceeaş. In anul 628 Grecii au cucerit Ierusalimul din nou, însă pentru un timp scurt. In anul 637 Califul Omar cucereşte oraşul şi odată cu el pătrunde şi cultura şi arta arabă. Noul stăpân *a tolerat* pe creştini, totuşi multe biserici creştine au fost prefăcute în moschei şi semiluna a luat locul crucii. Arhitectura uşoară şi elegantă arabă a luat locul arhitecturii masive a bizantinilor. In locul templului lui Solomon se ridică moscheea lui Omar şi Moschea Aqsa. Toate farmecele orientului s'au aşezat în acest oraş. Vin apoi Cruciații. In anul 1099 Gottfried de Bouillon a fost proclamat rege al Ierusalimului. După abia 200 de ani de stăpânire, Francezii au pierdut locurile sfinte, acestea ajungând din nou în mânile Arabilor. In 1291 Cruciații au fost nimiciți complect. Totuşi aceştia au lăsat urme în Palestina. Biserica Sfântului Mormânt a fost mărită; mormântul Mariei zidit din nou; în Hebron, Samaria şi Nazaret şi în alte locuri zidiră biserici cari mai târziu au fost distruse sau transformate în moschei. După retragerea Cruciaților, Palestina a rămas pe veci o țară a Islamului, care au distrus aproape orice mărturie a trecutului. In anul 1516 Turcii cuceresc țara pe care o stăpânesc până în timpul marelui războiu. Aventurile napoleoniene din 1799 şi stăpânirea Egiptenilor între 1831—40 au fost numai intermezzouri fără însemnătate. Din anul 1917 Palestina e stăpânită de Englezi (mandat).

Cu aceste amintiri istorice în minte, m'am coborît din tren în gara Ierusalimului, unde şoferii arabi ne îmbiau să ne urcăm în „Buickuri" şi „Studebekeruri" elegante. Mă uit împrejur: numai pustiu, pietri şi pământ fără verdeață. Oraşul nu se vede deloc, gara fiind departe şi mai sus decât oraşul. Toată lumea coboară din tren, fiindcă linia ferată se termină aci. La ce-ar mai şi continua oare linia ferată, când Ierusalimul trebue să fie ultima țintă a tuturora? Acest oraş e de trei ori sfânt: şi pentru creştini şi pentru mahomedani şi pentru evrei, aşa că toți cari ne coborîm acum din tren ar trebui să ne aplecăm şi să sărutăm acest pământ sfânt tuturora... Acest pământ sfânt ar trebui să înfrățească pe toți păgânii şi creştinii.

Soarele cald ne ia în primire, iar maşinile noastre lasă în urma lor nori de praf. Coborîm pe un drum bine pietruit, mai apoi asfaltat. Aproape de intrarea în oraş, un munte îmi atrage atenția şi întreb pe şofer, ce munte e? Imi răspunde: *Muntele Sionului,* dar nu observă emoția care m'a cuprins la auzul acestui nume. Hotelul „Allemby", numit astfel după numele generalului englez care în 1917 a cucerit Ierusalimul, e hotel evreesc şi e scump; de aceea ne-am găsit un hotel mai ieftin şi creştin: hotel „Olivert", aproape de centru, unde pentru 60 piaştri (504 Lei) pe zi, primim locuință şi pensiune, ba chiar şi încălzire, fiindcă noaptea la Ierusalim, e destul de frig, Ierusalimul fiind aşezat la un meridian mai ridicat decât Cairo. Tovarăş de hotel găsim aci un preot american venit de câteva zile, care n'a eşit încă în oraş, ci mai întâi studiază Ierusalimul din Bedecker. Intr'o cameră a hotelului, un tablou frumos: „Intoarcerea dela calvar". Aproape de piața templului lui Solomon, două femei în haine albe urcă scări de marmoră albă. Inainte de a ajunge la ultima treaptă îşi întorc capetele înapoi şi privesc Ierusalimul, unde se văd trei cruci cu trei răstigniți: e Vineri seara, după răstignirea lui Isus. Din toate tablourile cari reprezintă scene din viața lui Isus, n'am văzut niciunul care să fie atât de pătrunzător ca tabloul acesta.

Am ieşit in oraş pornind pe stradă în jos. Drumul pe care merg eu acum vine dela Emmaus şi dela Jaffa şi la intrarea în oraş prin zidurile cetății trece printr'o poartă deschisă tuturora acum: e poarta Jaffei, spre deosebire de celelalte porți ale cetății Ierusalimului. Trec pe sub poartă ducându-mă spre Biserica sfântului Mormânt. La dreapta, imediat, am Citadela, adecă cetatea lui David, zidită frumos din pietri cubice, unde odinioară locuia împăratul David şi unde a păcătuit

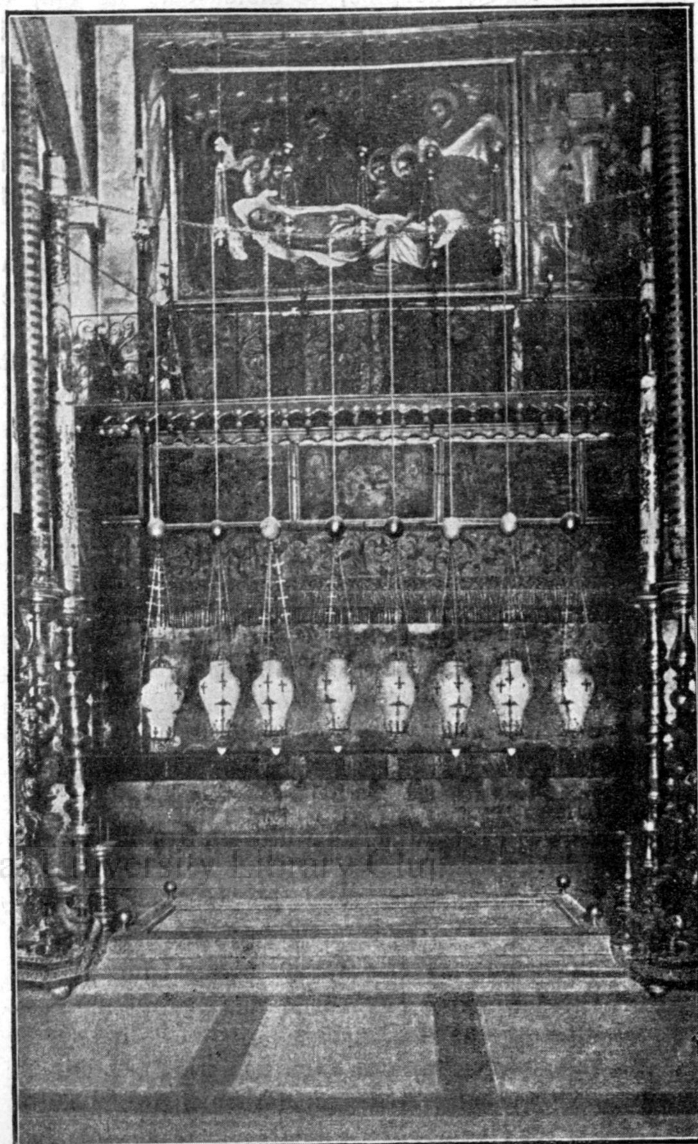
aducând și trăind cu Betsaba sau Versavia, femeea lui Urie pe care l-a trimis să moară în răsboi...

Acum în turnul cetății e așezată stație de telegrafie fără fir. Cetatea e frumoasă ca model și de aceea, întocmai ca și Moscheea lui Omar, e reprodusă pe mărcile poștale ale Palestinei.

Dela cetatea lui David în jos drumul coboară și mai mult într'o stradă strâmtă, așa cum sunt toate străzile Ierusalimului vechiu, așa încât pe nici o stradă a Ierusalimului vechiu nu poți merge cu căruța sau cu automobilul, ci numai pe jos sau călare pe măgar. Strada pe care am apucat se chiamă strada lui David; e strada principală din cartierul vechiu și cea mai populată și aglomerată. Orientul îndepărtat se oglindește fidel în această stradă strâmtă, murdară, infectă și înclinată. Negustorii și-au scos marfa afară din prăvălie până în mijlocul „străzii", numai alimente: portocale foarte mari, gustoase și aurii, vestitele portocale de Jaffa din cari se face cea mai gustoasă dulceață de pe lume, lămâi, curmale, banane, etc. Toată lumea care umblă pe aici e grăbită: arabii, în costumul lor frumos din haină albă și lungă — par'c'ar fi niște Hristoși sau apostoli — femei arabe voalate, fantome negre neispititoare, jidani perciunați, îmbrăcați în anteriu și jidani colonizați după răsboi, îmbrăcați în costum european; copii gălăgioși cari aleargă după noi să le dăm bacșiș; apoi oameni necăjiți, poate tot arabi, mânându-și asinul la deal pe strada strâmtă și pardosită cu pietri cubice; jidănuși obraznici cari se vîră în noi să ne arate Ierusalimul, așa că ghidul nostru la fiecare pas ne strigă: „atențiune la buzunare!"

Mai departe, străzi strâmte și întortochiate ne coboară în jos spre stânga, până ajungem într'o mică piață în fața căreia se află Biserica Sfântului Mormânt, adecă locul unde a fost răstignit și îngropat Isus Hristos. Inaintea intrării la mâna dreaptă se află îngropat în mormânt de piatră, un cruciat.

Intrăm în Biserică și avem în fața noastră piatra pe care a fost așezat Isus și a fost uns înainte de a fi așezat în mormânt, *piatra ungerii*, înconjurată de multe candele. Mai adânc în Biserică, în mijloc, se află o capelă constătătoare din două camere. Lume multă așteaptă să-i vie rândul să intre aci și multe femei cari așteaptă să intre, au ochii plânși. E capela în care se află păstrat mormântul de piatră și piatra de pe mormântul lui Isus. Intrând, ai mai întâi o cameră ca o bisericuță; în camera a doua, intrarea se face printr'o ușe unică și scundă, așa ca fiecare să fie silit să se plece, fiindcă intrând, găsește mormântul lui Isus înaintea căruia toți trebue să se *încline*. Mormântul e un sarcofag de marmoră, acoperit cu o piatră de marmoră, cea mai sfântă piatră din lume, care sfințește toate obiectele cari

Ierusalim: Piatra Ungerii

se ating de ea. Lângă mormânt stă în permanență un călugăr ortodox, care păzește mormântul și dă lumânări celor cari intră, ca fiecare să aprindă o lumânare la mormântul lui Isus și să-și ia apoi lumânarea cu el acasă. In schimb fiecare lasă câțiva piaștri în cutia de lângă mormânt. Vezi bărbați și femei sărutând piatra și plângând lângă ea, așezându-și pe mormânt lumânări, inele, brățare, cruciulițe, mărgele, coliere, ca să fie sfințite toate. Toți cari ies dela Mormântul Domnului au lumânări în mâni și ochii plânși, iar alții, în rânduri lungi, așteaptă să le vie rândul să intre; între aceștia din urmă se văd mulți arabi, cari intră și se închină și ei aci. E atât de pătrunzător aci, în fața mormântului, mormânt care se află în fața altarului celui mare al Bisericii, e atât de mistic, atât de jalnic cântecul preoților din Biserica aceasta în care serviciul divin se face fără intre-

rupere ziua şi noaptea, de atâtea sute de ani, e atât de înduioşetor tot ce se vede împrejur, că am văzut plângând pe toţi călătorii cari au intrat aici. Biserica Sfântului Mormânt este proprietatea Grecilor ortodocşi, însă toţi creştinii fac serviciu în ea, pe rând; acum vin catolicii, după ei vin preoţii abisinieni (etiopieni), cari şi ei sunt ortodocşi.

In altă parte a bisericii găsim locul unde a fost înmormântat Isus; mai încolo urci pe zeci de trepte înalte şi te sui pe Golgota şi vezi locul unde a fost înfiptă crucea cu Isus răstignit. Căci locul pe care e zidită Biserica Sfântului Mormânt nu e altceva decât grădina lui Iosif din Arimatea şi Golgota, cari erau una lângă alta. Iosif din Arimatea

Om puternic şi bogat
din al jidovilor sfat,

cum spune versul, avea o grădină lângă Golgota. In aceea grădină el îşi făcuse un mormânt de piatră în care să fie îngropat dupăce va muri. Cu toate că era jidov, mergea noaptea la Isus şi-i asculta învăţăturile şi sfaturile, fiind astfel în ascuns învăţăcel şi prieten lui Isus. După moartea lui Isus, Iosif L-a'ngropat în mormântul său din grădină, aşa cum spun aşa de frumos evanghelişti:

„Iar în amurgul zilei, veni un om bogat, de fel din Arimatea, cu numele Iosif, care era şi el ucenic al lui Isus şi cutezând a intrat la Pilat şi l-a rugat să-i dea voe ca să ridice trupul lui Isus. Ci Pilat mirându-se că Isus a şi murit, a chemat pe sutaş şi l-a întrebat dacă a murit de mult. Şi aflând dela sutaş, a dăruit lui Iosif trupul mort. Atunci Iosif cumpărând giulgiu de in şi luându-l pe Isus de pe cruce, l-au înfăşurat odată cu miresmele în pânze de in, precum este obiceiul să înmormânteze la Iudei. Iar în locul unde a fost răstignit era grădină şi în grădină mormânt nou al său pe care-l săpase în stâncă, în care nu mai fusese nimeni îngropat. Astfel l-au pus pe Isus acolo, căci mormântul era aproape. Apoi a prăvălit o piatră mare pe uşa mormântului şi s'a dus".

Peste grădina lui Iosif din Arimateia cu mormântul lui Isus şi peste Golgota s'a zidit Biserica Sfântului mormânt, cuprinzând în ea tot ce aminteşte despre calvarul lui Isus.

Intr'un colţ ascuns se vede stâlpul de piatră de care a fost legat Isus şi bătut de soldaţi. Un călugăr bătrân ne arată tezaurul Sfântului Mormânt. Vedem acolo cutii cu pietre preţioase şi cruci împodobite, îmbrăcate în aur — dăruite de diferiţi împăraţi — şi diamante de valori incalculabile. In tezaur se găseşte şi o bucăţică de lemn care ar fi din crucea lui Isus.

Ieşind din Biserica Sfântului Mormânt, un jidănuţ ca de 12 ani, îmbrăcat europeneşte, mă trage de mânecă şi vorbindu-mi franţuzeşte îmi spune că vrea să mă ducă şi să-mi arate „Zidul plângerilor". Mă las condus de el şi-l urmez pe străzi, mai mult fundături strâmte-strâmte şi întortochiate ca un labirint, aşa de strâmte că nici două persoane, cari se întâlnesc faţă în faţă, nu se pot petrece bine. Drumul coboară în jos şi la fiecare pas ne lovim de cerşetori cari întind mânile cerşind pomană. Toţi sunt bolnavi de conjuctivită granuloasă şi ochii lor înroşiţi, înlăcrimaţi şi urduroşi în permanenţă şi-i şterg la fiecare clipă cu batiste şi şorţuri soioase.

(Va urma) Dr. EUGENIU DOBROTĂ

Ierusalim. Zidul plângerilor

VITRINA CARȚII

CRONICA LITERARĂ

S. Mehedinți: APROPIERE DE ISUS, prin Biserica noastră şi prin alegerea educatorilor. Bucureşti 1935, pag. 46. Lei 20.

Eminentul profesor universitar şi academician, publică sub acest titlu două conferințe rostite una la Radio Bucureşti în Dumineca Ortodoxiei din anul trecut şi a doua la Fundația Dalles, sub patronajul Consiliului Central Bisericesc.

In prima conferință d-sa afirmă şi dovedeşte că Biserica noastră e mai veche decât a tuturor vecinilor, având pe lângă această însuşire şi meritul de a se arăta neutrală față de alte confesiuni. Trecutul ei nu ne face de ruşine. Cu toată smerenia ei rurală, biserica românească este „o biserică a sufletului, nu a politicei". Nu apasă pe conştiința ei nici păcatele Bizanțului, nici ale Romei, nici ale Ruşilor, — şi nu invidiază nici pe Luther, nici pe Calvin, nici pe Henric VIII. De aceea ni scumpă tuturora.

In conferința a doua: „Cum s'ar putea ajuta creştinismul în România" sau: „Cum am putea merge pe urmele lui Isus?" distinsul dascăl arată că nu prin vorbe, cărți, legi şi regulamente se vor îndrepta relele din țară, ci prin virtuți. Inălțarea unui neam se face prin alegerea personalităților morale, prin creşterea lor îngrijită şi prin aşezarea lor la conducere şi răspundere. A merge pe urmele lui Isus azi nu e numai o chestie de conştiință, ci una de viață. „Aşa dar ne putem apropia de Isus prin Biserica noastră, dar cu altă creştere, adică cu altă alegere şi altă pregătire a educatorilor tineretului". Pr. Il. V. FELEA.

Axel Munthe: O CARTE DE DEMULT, DESPRE OAMENI ŞI ANIMALE. Bucureşti 1935. „Naționala—Ciornei". Pag. 230. Lei 60.

Săptămâna cărții, care a lansat o serie de noutăți literare, ne-a adus şi o reală bucurie: traducerea românească a cărții cu titlul de mai sus, carte datorită celebrului scriitor Axel Munthe, cunoscut la noi mai ales prin „Cartea dela San Michele".

Nu e o lume nouă cea pe care ne-o înfățişează autorul în acest nou volum. Dimpotrivă, cititorul ispitind această carte va avea prilejul să petreacă printre aceleaş animale năcăjite şi printre aceiaşi oameni năcăjiți cu cari s'a deprins aşa de mult citind „Cartea dela San Michele". Fireşte, el va regăsi şi atmosfera unei largi înțelegeri şi a unei adânci iubiri pe care o vădeşte autorul față de năcazul şi suferința din această lume — a animalelor şi a oamenilor deopotrivă. Această largă înțelegere şi adâncă iubire ce se revarsă cu îmbelşugare peste crâmpeiele de viață povestite cu simplitatea cea mai spontană, emoționează şi cucereşte. Ea alcătueşte cea mai prețioasă însuşire a cărții, care fără să aibă vr'o tendință de dăcălicească povățuire, transformă pe nesimțite sufletul, săvârşind o lucrare de cel mai autentic caracter misionar creştin.

Mai e nevoe s'o recomandăm?

Dionisie Făgărăşanu: TINARULE, ȚIE-ȚI ZIC, SCOALĂ-TE. Indemnuri creştineşti pentru tineretul de azi. Vol. II. Edit. Librăriei Arhidiecezane, Sibiu. 1935. Pag. 112. Lei 50.

Harnica tiparniță bisericească dela Sibiu ne-a dat de curând al doilea volum al frumoaselor cateheze alcătuite de regretatul profesor de religie dela liceul ortodox din Braşov. Aceste cateheze urmăresc acelaş scop ca şi cele cuprinse în primul volum: vor să altoiască în sufletul tinerimii noastre izbăvitoarele virtuți creştineşti, în stare să povățuiască pe orice om pe căile fericirii din această viață şi din a celei de dincolo. Alcătuite pe temeiul unei largi culturi filosofice şi izvorîte dintr'o caldă iubire față de tinerele vlăstare ale neamului nostru, îndemnurile harnicului dascăl dela Braşov se cer răspândite în cât mai largile cercuri ale tineretului nostru şcolăresc. De aceea cartea care le cuprinde, e una dintre cele mai potrivite pentru a intra în lista cărților de premii şcolare.

Pr. Cicerone Iordăchescu: ISTORIA VECHII LITERATURI CREŞTINE, (325—461). Partea II. Iaşi 1935, Edit. Autorului. Pag. 298. Lei 200.

După un răstimp de numai un an Păr. C. Iordăchescu, profesor la facultatea de teologie din Chişinău, ne dă la lumină al doilea volum al cursului său de Patrologie. De sigur, el se adresează, ca şi primul volum, în special tineretului teologic. Dată fiind importanța vechii literaturi creştine şi necesitatea cunoaşterii ei măcar parțiale pentru orice creştin luminat însă, cartea părintelui C. Iordăchescu va fi citită cu mult folos sufletesc de orice om însetat să cunoască înaltele preocupări ale celor mai distinse personalități literare din Biserica primară a lui Hristos. Evident, cunoscând aceste preocupări creştinul îşi va spori şi cultura generală, dar îşi va spori mai ales respectul şi iubirea față de Biserică şi-şi va lămuri şi întări credința.

Bunul Dumnezeu să-i ajute învățatului autor, să ne poată scoate la lumină cât mai curând şi volumul III al prețioasei sale lucrări. N. C.

REVUE DE TRANSYLVANIE. Tomul I. Nr. 4. A apărut Nr. 4 al excelentei reviste de sub direcția d-lor Silviu Dragomir, membru al Academiei Române și D. D. Roșca, prof. la Univ. din Cluj. Și acest număr conține un material ales, înfățișând o serie de probleme, cari interesează Transilvania. Studii substanțiale semnează d-nii I. Lupaș, Dr. Sabin Manuilă, C. Petranu, L. Someșan, N. Săulescu și S. Dragomir, iar notele și dările de seamă, interesante și potrivite a fixa atitudinea noastră față de acțiunea revizionismului maghiar, sunt scrise de d-nii A. Oțetea, G. Sofronie, Sabin Oprean, Sever Pop, C. Petranu, T. Rusu, etc. Tabla de materii, anexată la această fascicula, care încheie primul volum al publicației, este executată în cele mai bune condiții.

Revue de Transylvanie ne-a dat, astfel, în primul an de apariție, un remarcabil volum de 540 p., care cuprinde un mănunchiu bogat de studii menite a apăra în fața opiniei publice europene, teza unității noastre naționale. Asociațiunea culturală din Transilvania, sub ale cărei auspicii s'a tipărit, merită toată lauda, atât pentru îndemnul dat, cât și pentru colaboratorii aleși, cari au știut să facă din revistă o publicație de combatere sistematică și temeinică a literaturii revizioniste.

R. T.

CE S'A ÎNTÂMPLAT IN LUNA TRECUTA

La noi

† **EPISCOPUL GRIGORIE AL ARADULUI.** După zece ani de harnică și rodnică păstorire, bunul Dumnezeu a chemat la sine pe episcopul Grigorie al Aradului.

Vestea morții sale a fost dintre cele mai impresionante, fiindcă episcopul Grigorie era la vârsta care îngădue omului desfășurarea celei mai intense și mai promițătoare activități.

Fiu al unor părinți harnici și cucernici din Comăna de sus a țării Oltului, printr'o râvnă neobosită și o binecuvântată ambiție, tânărul Grigorie Comșa și-a câștigat o frumoasă cultură, care l-a ridicat la vârsta de 36 de ani pe scaunul vlădicesc dela Arad. Holda era coaptă, dar și secerătorul era dornic de muncă. Tânărul episcop, cinstit de voia lui Dumnezeu și a oamenilor cu un loc de așa de înaltă răspundere și onoare, a vrut să cinstiască și el locul. A cutreerat toate satele eparhiei sale, chemând entuziast poporul la Hristos și la buna pază a rânduelilor sfintei noastre Biserici și îndemnându-l la iubirea neamului și a țării. A zidit și a sfințit zeci de biserici, iar alte sute de lăcașuri sfinte le-a reparat.

Activitatea sa scriitoricească, de-o rară amploare e așezată în cele 100 de lucrări mai mari sau mai mărunte. Pentru această latură a vrednicului lui apostolat, Academia Română l-a cinstit cu un premiu și l-a ales membru de onoare al său, ca și Societatea Scriitorilor Români; iar pentru neostenita sa activitate pe tărâmul vieții naționale și culturale, Regele țării l-a decorat de mai multe ori.

Bunul Dumnezeu să odihnescă cu drepții pe celce ca episcop la hotarul apusean al țării 10 ani dearândul a fost un devotat misionar al crezului ortodox și românesc și să-i rânduiască un tot atât de vrednic urmaș.

† Episcopul Dr. Grigorie Comșa

P. S. Episcop Nicolae al Clujului

P. S. EPISCOP NICOLAE IVAN a împlinit de curând patriarhala vârstă de 80 de ani. Cu prilejul acesta înaltul ierarh a fost omagiat nu numai de capitala Ardealului, ci de întreaga țară. Omagiul sincer și entuziast este dintre cele mai bine meritate, fiindcă înțeleptul și devotatul vlădică al Clujului încheie opt decenii de vajnică și rodnică luptă pusă jertfelnic în slujba Bisericii și a neamului.

Dacă viața P. S. Sale n'ar fi fost umplută decât cu marile înfăptuiri din reînființata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului, și ea tot ar intra cu cinste în istoria noastră națională. Aceste

înfăptuiri nu se cer arătate în pomelnic, pentru fiii de azi ai neamului. Fiindcă ele sunt îndeobşte cunoscute şi lăudate. Vor fi încrestate însă pe filele istoriei, ca generaţiile de mâine să cunoască pilduitoarea viaţă a marelui ierarh, să-i cinstească memoria şi să preamărească pe Dumnezeu, pentrucă a dăruit Bisericii şi neamului asemenea conducători.

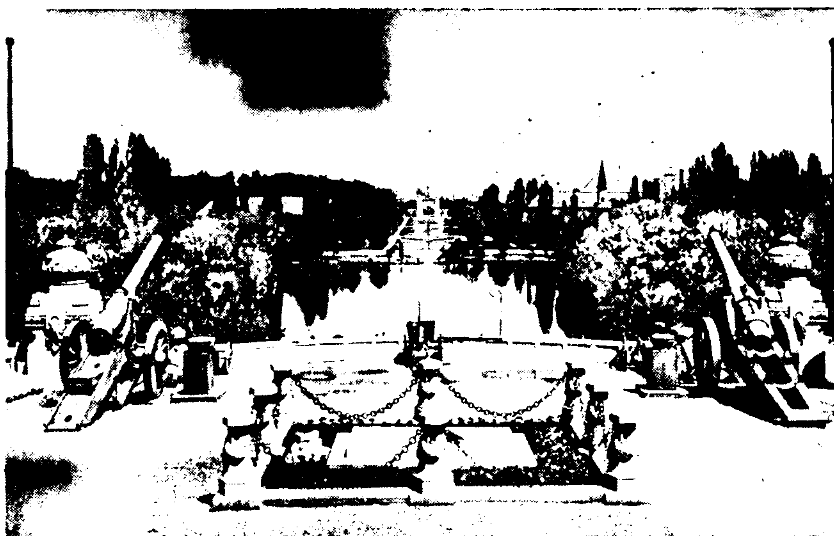
Bunul Dumnezeu să sporească zilele înaltului ierarh, încunjurat astăzi de preţuirea şi iubirea întregii ţări.

ADUNĂRILE EPARHIALE. Luna trecută s'au ţinut adunările eparhiale pe întreg cuprinsul ţării. Membrii acestor adunări, preoţi şi mireni deopotrivă, au avut prilejul fericit de-a cunoaşte într'o înfăţişare rezumativă îmbucurătoarele aspecte ale vieţii noastre bisericeşti din ultimul an şi să contribue cu sfaturile lor la tot mai buna îndrumare a acestei vieţi. Dar ei au avut şi prilejul trist de-a lua cunoştinţă de greutăţile cu care luptă Biserica şi slujitorii ei, din pricina tratamentului maşter de care sunt împărtăşiţi aceşti slujitori din partea cârmuitorilor statului.

In această privinţă este semnificativ deosebit de importantul discurs pe care l-a rostit Inalt Prea Sfinţitul mitropolit Nicolae la deschiderea adunării eparhiale din Sibiu.

Inaltul ierarh şi-a exprimat totuşi nădejdea, că conducătorii statului vor ajunge până la sfârşit să preţuiască după cuviinţă marile vrednicii din trecut ale sfintei noastre Biserici, ca şi importanta ei chemare pentru viitorul neamului nostru şi să-i sprijinească după aceste criterii nobilele ei silinţe.

LUNA BUCUREŞTILOR. Primăria Capitalei a aranjat în parcul Carol o frumoasă expoziţie.

Bucureşti: Parcul Carol

Iniţiativa era menită să ispitească pe români şi pe străini deopotrivă, la Bucureşti, pentru a se convinge de marile progrese realizate de capitala ţării în timpul din urmă. Expoziţia are o mulţime de pavilioane, dintre cari desigur cel mai bogat şi mai interesant este al vânătoarei. In schimb cel mai atracţios punct al expoziţiei este totuş Bucureştii de acum o sută de ani, cu hanul celebrului Manuc. Deschiderea expoziţiei s'a făcut cu mare solemnitate fiind de faţă şi M. Sa Regele Carol al II-lea. Luna Bucureştilor se închide la 9 Iunie.

La alţii

MOARTEA MAREŞALULUI PILSUDSKI. S'a stins din viaţă Mareşalul Pilsudski, părintele Poloniei restituite. Moartea lui a cernit sufletul unei naţii nobile, care după îndelungate suferinţe şi lupte şi-a văzut fiii săi adunaţi în graniţele aceleiaşi ţări independente. Marele defunct a fost un revoluţionar încă din tinereţele sale. Ca student la universitatea din Harcov, a aderat la mişcarea socialistă numai pentru a putea participa la urzirea complotului împotriva regimului ţarist. Acest complot, din 1888, a fost descoperit, iar Pilsudski deportat în Siberia, de unde nu s'a întors decât în 1892. Marele răsvrătit şi-a continuat lupta pentru independenţa neamului său parte în Rusia, parte refugiat în Austria. Pentru această luptă, în timpul răsboiului a fost prins de autorităţile germano-austriace şi dus în tabăra de concentrare din Magdeburg.

După răsboiu (1918) Pilsudski

† Mareşalul Pilsudski

revine triumfător în Varşovia şi formează primul guvern al Poloniei independente. Mai târziu (1920) devine mareşal, dupăce în 1919 Adunarea naţională îl alesese preşedinte al republicii polone. In scaunul prezidenţial a stat până în 1925 când i-a urmat profesorul Moscicki, devotatul său prieten.

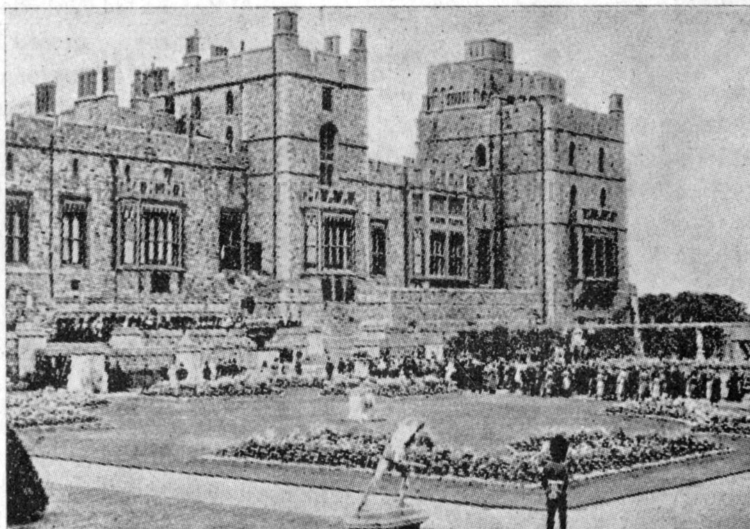
Dela această dată mareşalul Pilsudski deţinând permanent ministerul apărării naţionale a condus efectiv destinele patriei sale pe care a iubit-o dela leagăn până la moarte.

POLITICA INTERNAŢIONALĂ e bântuită încă de neliniştea iscată pe urma cunoscutei hotărâri a Germaniei de-a introduce serviciul militar obligator şi de-a se înarma, nesocotind dispoziţiile tratatului de pace dela Versailles. Se ştie că Societatea Naţiunilor a protestat împotriva acestei hotărâri a Reichului. Protestul nu pare însă a avea vr'un rezultat practic. Adevărat că Fuhrerul a declarat în marele său discurs ţinut cu prilejul deschiderii recente a Reichstagului, că nu are intenţii răsboinice, dar a declarat în acelaş timp că nu va înceta să lupte pentru revizuirea tratatelor de pace. De aceea puterile potrivnice Germaniei caută să se solidarizeze şi să se întărească tot mai mult pentruca astfel să poată spulbera orice tentativă de tulburare a păcii. Acesta este rostul avalanşei de conferinţe cari s'au ţinut în diferite puncte ale Europei şi al mulţimii vizitelor diplomatice cari au rulat în timpdin urmă într'un ritm semnificativ de agitat. Remarcăm din aceste conferinţe pe cea a Micii Antante şi pe a Inţelegerii Balcanice ţinute la Bucureşti şi prezidate de dl Nicolae Titulescu, ministru de externe al României.

Suveranii Angliei cu prinţul de Wales

FESTIVITĂŢILE DIN ANGLIA. S'au împlinit 25 de ani decând M. S. regele George al V-lea s'a urcat pe tronul imperiului britanic. Pentru sărbătorirea acestui mare eveniment la Londra s'au aranjat festivităţi impresionante. Supuşii vastului imperiu şi-au sărbătorit entuziast pe Suveranii lor şi la sărbătorire s'au solidarizat toate popoarele lumii, cari cunosc viaţa sobră a Regelui George al V-lea şi a augustei sale soţii.

Castelul Windsor din apropierea Londrei

M. S. Selasie, împăratul Abisiniei

CONFLICTUL ITALO—ABISINIAN încă n'a ajuns la soluţia paşnică aşteptată de toată lumea. Tratativele dintre cele două ţări, urmează — cu sau fără intermediari. Dar mai febrile decât aceste tratative sunt înarmările la care au purces aceste ţări, deodată cu mobilizarea forţelor armate pe care le pregătesc pentru o eventuală încăierare. Marile puteri au intervenit în conflict, însă fără rezultat. Se crede totuşi că până la toamnă, pe când e scontată eventuala isbucnire a ostilităţilor, adversarii se vor împăca. In caz contrar răsboiul va fi probabil mai aspru ca cel chino-japonez din urmă; fiindcă dacă Italia e bine utilată, ostaşii Negusului Abisiniei, înzestraţi cu armament japonez sau german, încă nu sunt vrăjmaşi de dispreţuit.

Pentru cine nu ştie, notăm aici că Abisinia este o ţară ortodoxă, cu vre-o 10 milioane de locuitori.

NECULCE

Către cititori

Intemeind această revistă pentru zidirea sufletească a familiei creştineşti, ne-am dat seama că nu vom avea dreptul să cerem sprijinul unor colaboratori distinşi nici al unor cititori devotaţi, decât dacă vom putea-o face să apară în condiţii redacţionale şi tehnice mulţumitoare.

Bunul Dumnezeu ne-a ajutat să împlinim această poruncă pe care ne-am impus-o dela început. Dovadă elogioasa primire cu care a fost întâmpinată revista noastră de către presă şi cititori deopotrivă.

Menţinerea şi desăvârşirea condiţiilor în cari apare „Viaţa Ilustrată" însă ne reclamă considerabile jertfe băneşti. Şi acestea nu le putem aduce fără binevoitorul concurs al cititorilor noştri. Rugăm deci pe iubiţii noştri cititori, să se ţină la curent cu plata modestului abonament la „Viaţa Ilustrată" şi să ne câştige — dacă le este cu putinţă — noi abonaţi. Făcând acest lucru ne vor înlesni sporirea paginilor revistei şi vor colabora la opera de educaţie ortodoxă şi naţională a neamului, în slujba căreia stă, devotată, „Viaţa Ilustrată".

REDACŢIA

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTA DE FAMILIE

APARE LUNAR

SUB AUSPICIILE „FRAȚIEI ORTODOXE ROMÂNE", SECȚIA SIBIU

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE DE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, ACADEMIA TEOLOGICA „ANDREIANĂ"

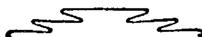
ABONAMENTE SE POT FACE ȘI LA LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ, SIBIU

Autorii și editurile cari vor să li se anunțe cărțile sau revistele în „Viața Ilustrată", vor trimite redacției noastre câte un exemplar din aceste cărți sau reviste.

Recomandând „Viața Ilustrată" prietinilor D-Voastră, ne veți ajuta s'o scoatem mai bogată și mai ieftină.

Celuice ne face 10 abonamente plătite înainte, îi trimitem revista gratuit.

La trimiterea banilor pentru abonament rugăm să arătați și numărul sub care primiți revista.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE SIBIU

IN ACEST NUMĂR:

NUMEROASE ILUSTRAŢII

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Intrucât e posibil, dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. — Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.

